

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBiH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 500, Fax: 716 400, www. vrfbih.ba, e-mail: vrifed@bih.net.ba

**IZVJEŠTAJ
O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
BUDŽETA UNSKO-SANSKOG KANTONA
ZA 2011. GODINU**

Broj: 04-08/12

Sarajevo, juni 2012. godine

**PREDSJEDAVAJUĆEM SKUPŠTINE
PREMIJERU VLADE UNSKO-SANSKOG KANTONA
MINISTRU FINANSIJA UNSKO-SANSKOG KANTONA**

NEZAVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE

Osnova za reviziju

Izvršili smo reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja Budžeta Unsko-sanskog kantona (u daljem tekstu: Kanton) za 2011. godinu (bilansa stanja na dan 31. decembra 2011. godine i odgovarajućeg računa prihoda i rashoda, izvještaja o izvršenju Kantona za godinu koja se završava na taj dan), te reviziju usklađenosti poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima i pregleda značajnih računovodstvenih politika i drugih napomena uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva

Rukovodstvo Kantona odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa posebnim propisima u Federaciji o računovodstvu i finansijskom izvještavanju u javnom sektoru. Ova odgovornost obuhvata: kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed korupcije i prevare, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u datim okolnostima. Rukovodstvo je također odgovorno za usklađenost poslovanja Vlade sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima na osnovu provedene revizije. Reviziju smo izvršili u skladu Zakonom o reviziji institucija u FBiH ("Sl. novine FBiH", broj 22/06) i Okvirom međunarodnih standarda vrhovnih revizorskih institucija-ISSAI Okvir u BiH („Sl.glasnik BiH“ broj 38/11 i „Sl.novine FBiH“, broj 30/11). Ovi standardi nalažu da radimo u skladu sa etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, te da je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju prikupljanja revizorskih dokaza o usklađenosti poslovanja i o iznosima i objelodanjivanjima datim u finansijskim izvještajima. Izbor postupka je zasnovan na revizorskom prosuđivanju, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju odabira revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Smatramo da su pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnovu za naše revizorsko mišljenje.

Osnova za izražavanje mišljenja:

- 1. Nisu poštovane odredbe članova 4., 22. i 23. Zakona o budžetima u FBiH, jer nije vršeno usaglašavanje rashoda sa ostvarenim приходima. Navedeno je imalo za posljedicu ostvareni deficit za 2011. godinu od 7.052.425 KM (tačka 4.3. Izvještaja);**
- 2. Nisu poštovane odredbe člana 59. Zakona o budžetima u FBiH kojim je propisano da se izdaci priznaju u trenutku njihova nastanka, obzirom da su izdaci u iznosu ne manjem od 3.775.569 KM iz ranijih godina (naknade troškova uposlenih 3.224.859 KM, izdaci za nabavku stalnih sredstava 286.173 KM, tekući izdaci 264.537 KM) iskazani kao trošak 2011. godine (tačka 4.5.1, 4.7. i 4.5.2. Izvještaja);**
- 3. Nije izvršeno potpuno usklađivanje stanja sredstava i izvora sredstava za iznos 796.018 KM u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u**

FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH. Također, nije izvršeno usklađivanje stanja sredstava, obaveza i potraživanja iskazanih u knjigovodstvenim evidencijama sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom u skladu sa naprijed navedenim propisima (tačka 4.6. Izvještaja);

4. Nisu dosljedno primjenjene odredbe Zakona o javnim nabavkama BiH kako kod nabavke stalnih sredstava tako i za nabavke tekućih izdataka (tačka 4.7. Izvještaja);
5. Nisu poduzete odgovarajuće mjere kako bi prihodi po osnovu potpisanih ugovora o koncesijama bili i naplaćeni. Također, potraživanja na osnovu potpisanih ugovora o koncesijama, koja po podacima Komisije za koncesije iznose 2.438.459 KM, nisu unijeta u sistem Glavne knjige, zbog čega se ne može potvrditi vjerodostojnost iskazanih potraživanja u finansijskim izvještajima za navedeni iznos (tačka 4.4. Izvještaja).

Negativno mišljenje

Po našem mišljenju, zbog efekata koje na finansijske izvještaje mogu imati stavke navedene u prethodnom pasusu, finansijski izvještaji Unsko-sanskog kantona, po svim bitnim pitanjima ne prikazuju istinito i objektivno stanje imovine i obaveza na dan 31.12.2011. godine, rezultate poslovanja i izvršenja Budžeta, za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja tj. Uredbom o računovodstvu Budžeta u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu Budžeta u FBiH.

Finansijsko poslovanje Unsko-sanskog kantona tokom 2011. godine, nije bilo po svim materijalno značajnim aspektima usklađeno sa važećom zakonskom regulativom.

Bez dalje kvalifikacije našeg mišljenja, skrećemo pažnju na slijedeće:

Prema prezentiranom Izvještaju Ministarstva finansija ukupno dospjele obaveze po 7.313 pravosnažnih sudskih presuda, bez uključenih troškova spora i zateznih kamata na dan 31.12.2011. godine iznose 45.947.854 KM i iste nisu iskazane u finansijskim izvještajima za 2011. godinu. Sudski sporovi su se većim dijelom odnosili na prava iz radnog odnosa. Imajući u vidu da odlaganje izmirenja ovih obaveza ima za posljedicu obračun i plaćanje zateznih kamata, isti će rezultirati povećanjem ukupnih troškova budžeta u narednom periodu (tačka 4.11. Izvještaja).

Sarajevo, 29.06.2012. godine

Zamjenik generalnog revizora

Branko Kolobarić, dipl. oec

Generalni revizor

Dr. sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

S A D R Ź A J

1.	UVOD	1
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE	1
3.	REZIME DATIH PREPORUKA	2
4.	NALAZI I PREPORUKE	3
4.1	Osvrt na preporuke iz prethodnog izvještaja.....	3
4.2	Sistem internih kontrola	4
4.3	Budžet za 2011. godinu.....	5
4.4	Prihodi i primici Budžeta Kantona za 2011. godinu.....	7
4.5	Tekući rashodi	9
4.5.1	Plaće, naknade i doprinosi	10
4.5.2	Izdaci za materijal i usluge.....	12
4.5.3	Transferi.....	14
4.6	Stalna sredstva i godišnji popis sredstava i izvora sredstava na dan 31.12.2011. godine	15
4.7	Nabavke i primjena Zakona o javnim nabavkama u BiH	17
4.8	Tekuća rezerva.....	19
4.9	Finansijski rezultat.....	19
4.10	Kratkoročna potraživanja i plasmani.....	20
4.11	Kratkoročne obaveze i razgraničenja	21
4.12	Dugoročne obaveze.....	21
5.	KOMENTAR	22

IZVJEŠTAJ
O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
BUDŽETA UNSKO-SANSKOG KANTONA
ZA 2011. GODINU

1. UVOD

Unsko-sanski Kanton (u daljem tekstu Kanton), kao federalna jedinica FBiH uspostavljen je Ustavom FBiH, Zakonom o federalnim jedinicama i Ustavom Unsko-sanskog kantona, koji svoje nadležnosti obavlja putem Skupštine i Vlade.

Kanton ima sve nadležnosti koje nisu Ustavom FBiH izričito povjerene federalnoj vlasti ili koje nisu Ustavom Federacije utvrđene kao zajedničke nadležnosti Federacije i Kantona.

Kanton je nadležan za : uspostavljanje i nadziranje policijskih snaga, koje će imati jedinstvene federalne uniforme s kantonalnim oznakama, utvrđivanje obrazovne politike, uključujući donošenje propisa o obrazovanju i osiguranje obrazovanja, utvrđivanje i provođenje kulturne politike, utvrđivanje stambene politike, uključujući donošenje propisa koji se tiču uređivanja i izgradnje stambenih objekata, utvrđivanje politike koja se tiče reguliranja i osiguranja javnih službi, donošenje propisa o korištenju lokalnog zemljišta, uključujući zoniranje, donošenje propisa o unapređivanju lokalnog poslovanja i dobrotvornih aktivnosti, donošenje propisa o lokalnim postrojenjima za proizvodnju energije i osiguranje njihove dostupnosti, utvrđivanje politike u vezi s osiguranjem radija i televizije, uključujući donošenje propisa o osiguranju njihova rada i izgradnje, provođenje socijalne politike i uspostava službi socijalne zaštite, stvaranje i primjenu politike kantonalnog turizma, razvoj turističkih resursa, finansiranje djelatnosti kantonalne vlasti ili njenih agencija oporezivanjem, zaduživanjem ili drugim sredstvima, obavljanje i drugih ovlaštenja utvrđenih Ustavom i zakonom Federacije i Kantona.

Zakonodavnu vlast u Kantonu vrši Skupština Kantona, a izvršnu Vlada, koju čine Premijer i 9 ministara.

Kanton u svom sastavu ima 8 općina: Bihać, Bosanska Krupa, Bosanski Petrovac, Bužim, Cazin, Ključ, Sanski Most, Velika Kladuša.

Funkciju kantonalne uprave vrše ministarstva, zavodi, uprave i ustanove u skladu sa Zakonom o kantonalnim ministarstvima i drugim tijelima kantonalne uprave, kojim se određuje njihov djelokrug rukovođenja kao i druga pitanja od značaja za njihovo organizovanje i funkcionisanje.

Kantonalnim ministarstvima rukovode ministri, a radom samostalnih zavoda, uprava i ustanova rukovode direktori.

Sredstva za rad kantonalnih organa uprave i ustanova kojima je povjereno izvršavanje kantonalne politike i kantonalnih propisa, utvrđuju se Budžetom Kantona.

Prema podacima o prosječnom broju uposlenih na bazi sati rada, iskazani trošak odnosi se na 5.634 uposlenika, od čega je u obrazovanju 3.704, MUP-u 1.157, pravosudnim institucijama 378 i ostali uposlenici u ministarstvima i ostalim budžetskim korisnicima 395.

Sjedište Vlade Kantona je u Bihaću, ulica Alije Đerzeleza broj 6.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su konsolidovani finansijski izvještaji Budžeta Unsko-sanskog kantona za 2011. godinu i usklađenost poslovanja ministarstava i drugih budžetskih korisnika u Kantonu sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Cilj revizije finansijskih izvještaja je pribavljanje realnog osnova da se na temelju pregleda finansijskih izvještaja i pripadajućih računa budžetskih korisnika Kantona, u skladu sa usvojenim revizorskim standardima, izrazi mišljenje o tome da li su finansijski izvještaji pouzdani i da li bilansi u potpunosti odražavaju rezultate izvršenja Budžeta Kantona, kao i da se izvrši procjena da li su rukovodioci institucija primjenjivali zakone i druge propise, koristili sredstva za odgovarajuće

namjene, kao i da se ocjeni finansijsko upravljanje, funkcija interne revizije i sistem internih kontrola.

Revizija je obavljena u skladu sa internim planskim dokumentima, u januaru i junu 2011. godine.

Obzirom da se revizija obavlja ispitivanjem na temelju uzoraka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. REZIME DATIH PREPORUKA

Izvršenom revizijom finansijskih izvještaja za 2011. godinu utvrdili smo određen broj propusta i nepravilnosti, a u cilju otklanjanja istih dali smo sljedeće preporuke:

Potreban je jači i odgovorniji angažman rukovodnih struktura na usaglašavanju poslovanja sa zakonskim propisima i ciljevima poslovanja.

Kod pripreme, izrade i izvršenja Budžeta poštovati odredbe Zakona o budžetima u FBiH.

Potrebno je doraditi Uredbu o vrsti vlastitih prihoda i načinu i rokovima raspodjele tako da se kao vlastiti prihodi priznaju samo oni prihodi koji se ostvare na tržištu.

Potrebno je potraživanja po osnovu zaključenih ugovora o koncesijama knjigovodstveno evidentirati i poduzeti zakonom utvrđene aktivnosti kako bi se izvršila naplata tih potraživanja i zaštitila javna dobra.

Prihode ostvarene od koncesija za eksploataciju mineralnih sirovina namjenski koristiti u skladu sa Odlukom o visini i načinu utroška naknade za dodjeljivanje koncesija za geološka istraživanja i eksploataciju nemetalčnih mineralnih sirovina na Unsko-sanskom kantonu.

Izdatke iskazivati na odgovarajućim pozicijama kako je to propisano kontnim planom za budžetske korisnike, kako bi se obezbjedile potrebne informacije u finansijskim izvještajima.

Uspostaviti centralizirani obračun plaća kako je to propisano Zakonom o trezoru u FBiH.

Uskladiti isplate po osnovu plaća i naknada plaća sa pozitivnim zakonskim propisima.

Preispitati opravdanost i pravilnost angažiranja rada preko utvrđene nastavne norme stalno uposlenih kod Univerziteta obzirom na troškove koji isti iziskuje u odnosu na optimalno opterećenje definirano Standardima i normativima za oblast visokog obrazovanja.

Popunjavanje radnih mjesta definiranih pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji vršiti na način utvrđen zakonskim propisima, a angažovanje po ugovorima vršiti za poslove koji nisu predviđeni navedenim pravilnicima.

Odobranje troškova službenog puta treba uskladiti sa Uredbom o naknadama troškova za službena putovanja.

Potrebno je da budžetski korisnici internim aktima detaljnije regulišu troškove reprezentacije s ciljem racionalne potrošnje budžetskih sredstava za ove namjene i eventualne uštede na ovoj poziciji.

Izdatke i rashode potrebno je priznavati u obračunskom periodu kada su i nastali, u skladu sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH.

Potrebno je tekuće transfere realizirati na način kako je to Zakonom o izvršenju budžeta i predviđeno.

Poslovne transakcije po osnovu povrata anuiteta iskazivati na način kako je to definirano Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

Na ostvarena dodatna primanja potrebno je obračunati i platiti poreze u skladu sa važećim zakonskim propisima.

Potrebno je izvršiti konačno usklađivanje sredstava i izvora sredstava na nivou Kantona.

Potrebno je izvršiti usaglašavanje stanja sredstava utvrđenog popisom sa knjigovodstvenim stanjem u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

Potrebno je izdatke priznavati u trenutku njihova nastanka kako je to odredbama Zakona o budžetima u FBiH i predviđeno.

Dosljedno poštivati odredbe Zakona o javnim nabavkama u BiH.

Sredstva tekuće rezerve koristiti u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršenju budžeta Unsko-sanskog kantona, odnosno za hitne i nepredviđene izdatke koji se pojave tokom budžetske godine.

U slučaju smanjenja ostvarenja prihoda u odnosu na plan potrebno je u skladu sa odredbama Zakonom o budžetu u FBiH blagovremeno izvršiti uravnoteženje rashoda sa istim.

Potrebno je poduzimati sve zakonom propisane mjere kako bi se potraživanja i naplatila, kao i poduzimanje mjera da ne dođe do zastare potraživanja, a ovjerenim konfirmacijama osigurati potvrdu postojanja konfirmacija.

Potrebno je poštivati odredbe Uputstva o izvršenju budžeta sa Jedinstvenog računa Trezora kod evidentiranja potraživanja starijih od 6 mjeseci.

Potrebno je obaveze po izvršnim sudskim rješenjima iskazivati u Glavnoj knjizi u cilju istinitog i fer iskazivanja stanja u finansijskim izvještajima.

Potrebno je izmirivati obaveze po sudskim presudama zbog zateznih kamata, kako bi se smanjili troškovi budućeg razdoblja.

Potrebno je u Glavnu knjigu izvršiti uknjižavanje cjelokupnih obaveza po kreditu za vodovod Bužim u cilju istinitog i fer iskazivanja stanja u finansijskim izvještajima.

4. NALAZI I PREPORUKE

4.1 Osvrt na preporuke iz prethodnog izvještaja

Na osnovu izvršene revizije Konsolidovanih finansijskih izvještaja Budžeta Kantona za 2011. godinu, a u sklopu iste i provjere da li je postupljeno po preporukama datim u prethodnim revizijama, ističemo da **nije postupljeno po preporukama** koje se odnose na:

- Jači i odgovorniji angažman rukovodnih struktura na usaglašavanju poslovanja sa zakonskim propisima i ciljevima poslovanja;
- Realno planiranje prihoda, usklađivanje javne potrošnje sa prihodima;
- Stvaranje obaveza, odnosno rashoda i opterećenja budžetskih pozicija samo ako su isti odobreni u okviru iznosa alociranog za budžetskog korisnika, i planiranje izdataka u Posebnom dijelu Budžeta u skladu sa organizacionom i funkcionalnom klasifikacijom;
- Doručivanje Uredbe o vrsti vlastitih prihoda i načinu i rokovima raspodjele kako bi se kao vlastiti prihodi priznavali samo oni prihodi koji se ostvare na tržištu;
- Knjigovodstveno evidentiranje potraživanja po osnovu zaključenih ugovara o koncesijama i poduzimanje zakonom utvrđenih aktivnosti na naplati tih potraživanja i zaštiti javnih dobara;
- Namjensko korištenje prihoda ostvarenih od koncesija za eksploataciju mineralnih sirovina, u skladu sa Odlukom o visini i načinu utroška naknade za dodjeljivanje koncesija za geološka istraživanja i eksploataciju nemetalnih mineralnih sirovina na Unsko-sanskom kantonu;
- Usklađivanje odobravanja i likvidiranja putnih naloga sa Uredbom o naknadama troškova za službena putovanja;
- Popunjavanje radnih mjesta definiranih pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji na način utvrđen zakonskim propisima, te angažovanje po ugovorima samo za poslove koji nisu predviđeni navedenim pravilnicima;
- Dokazivanje stvarnog stanja stanova koji se mogu iskazivati kao imovina Kantona uz poštivanje svih zakonskih propisa koji reguliraju ovu oblast, kako bi finansijski izvještaji odražavali stvarno posjedovanje imovine;

- Prenos sredstava u upotrebu uz poštivanje pravila prenosa u upotrebu;
- Provođenje nabavki u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama;
- Korištenje sredstava tekuće rezerve u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršenju budžeta Unsko-sanskog kantona, odnosno za hitne i nepredviđene izdatke koji se pojave tokom budžetske godine;
- Priznavanje rashoda i izdataka u obračunskom periodu u kojem je obaveza za plaćanje i nastala, te blagovremeno poduzimati mjere na uravnoteženju rashoda sa prihodima;
- Poduzimanje svih zakonom propisanih mjera kako bi se potraživanja i naplatila i poduzimanje aktivnosti na sprječavanju zastare potraživanja;
- Poštivanje odredbi Računovodstvenih politika za Federalne budžetske korisnike i trezor kod evidentiranja potraživanja starijih od 6 mjeseci.

Preporuke po kojima je djelomično postupljeno, a odnose se na:

- Ažurno vođenje pomoćnih evidencija o ostvarenim prihodima od pruženih usluga i usaglašavanje podataka iz pomoćnih evidencija sa podacima Glavne knjige;
- Realiziranje tekućih transfera na način predviđen Zakonom o izvršenju budžeta;
- Ustrojavanje obavezne evidencije knjiga (popis) kapitalne imovine kod svih budžetskih korisnika čija se imovina iskazuje u konsolidiranim izvještajima, u skladu sa članom 12. Uredbe i čl. 61. Pravilnika, i obaveze vršenja popisa sa 31.12.2011. godine, te konačno usklađivanje stvarnog stanja sa knjigovodstvenim evidencijama;
- Osiguranje dokumentacije koja potvrđuje da je imovina iskazana u finansijskim izvještajima doista vlasništvo Kantonalnih organa uprave.

Preporuke po kojima je u cijelosti postupljeno, a odnose se na:

- Osiguranje dokumentacije koja potvrđuje da su doznačena sredstva kapitalnih transfera i realizirana za odobrene namjene;
- Uključivanje projekata za koje je u ranijem periodu od strane nadležnih donesena odluka o sufinansiranju u Program utroška sredstava kapitalnih transfera iz namjenskih sredstava vodnih naknada;
- Prenos vrijednosti brašna sa robnih rezervi na sumnjiva i sporna potraživanja u iznosu od 85.828 KM kod Poljoprivrednog zavoda;
- Prenos robnih kredita u iznosu od 94.600 KM i 2.150.KM na sumnjiva i sporna potraživanja, te postupanje u skladu sa namjenom datih sredstava kod Ministarstva poljoprivrede;
- Dostavljanje Izvještaja o popisu imovine i zaključaka Vlade USK-a Uredu za reviziju institucija Federacije BiH, a nakon razmatranja istog na Vladi;
- Stvaranje pretpostavki da se namjenska sredstva za zaštitu i spašavanje i realiziraju za namjene utvrđene Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

4.2 Sistem internih kontrola

Revizijom je izvršeno ispitivanje sistema internih kontrola, kako bi se procijenila tačnost i pouzdanost podataka na kojima se baziraju finansijski izvještaji i usklađenost istih sa važećim zakonskim i drugim propisima. Odgovornost za uspostavu, implementaciju i nadzor sistema internih kontrola je na rukovodnim strukturama svih budžetskih korisnika koje treba da uspostave kontrolno okruženje koje obezbjeđuje razumnu sigurnost da se poslovanje odvija u skladu sa postavljenim ciljevima uz poštivanje propisa. Polazni osnov je usvajanje pravila ponašanja u obavljanju poslovnih aktivnosti, koja će se bez izuzetka odnositi na sve uposlene. Svi ministri i direktori upravnih organizacija i ustanova odgovorni su za računovodstvo, unutrašnju kontrolu i nadzor svojih ministarstava, uprava i ustanova uključujući i potrošačke jedinice u njihovoj nadležnosti, a prije svega ukazujemo na odgovornost vezanu za planiranje i potrošnju javnog novca kao i odgovornost za imovinu Kantona.

Naše dosadašnje revizije, koje su provođene kontinuirano od 2000. godine, ukazivale su redovno na propuste u poslovanju i potrebu usaglašavanja poslovanja sa propisima, davale

preporuke ali bez rezultata, što najbolje oslikava prethodno poglavlje u kojem je konkretno navedeno šta je to preporučeno u prethodnim revizijama i šta je od toga provedeno. Zabrinjavajuće je da se iz godine u godinu preporuke ponavljaju i da se javni novac troši mimo ovlaštenja. Ipak moramo istaknuti da je napokon provedena naša preporuka i da je za revidiranu godinu proveden jedinstven popis stalnih sredstva, obaveza i potraživanja, što je zakonska obaveza propisana u svrhu zaštite imovine. Međutim i dalje se nisu poštovali propisi vezani za planiranje i potrošnju javnog novca tako da se više trošilo od raspoloživih sredstva i mimo datih ovlaštenja. Rukovodne strukture nisu uspostavile okruženje koje bi postiglo zadovoljavajuću kontrolu utroška sredstva.

Navešćemo neka područja koja potkrepljuju naše navode, uočena ili utvrđena provedenom revizijom finansijskih izvještaja. Proces planiranja, izrade, donošenja i izvršenja budžeta nije u cijelosti usklađen sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH u dijelu planiranja prihoda na osnovu realnih parametara, poduzimanja korektivnih radnji u slučaju kada ostvarenje prihoda nije u skladu sa planom. Isto ima za posledicu da se nerelano planiraju prihodi i odobrava potrošnja za koju nema pokrića. Nisu poduzimane nužne aktivnosti na naplati potraživanja što je rezultiralo da su potraživanja u značajnom iznosu zastarila, te su ista otpisana, što je imalo negativan utjecaj na finansijski rezultat. Također, ne poduzimanje mjera na naplati potraživanja od koncesija ima štetne uticaje kako za budžet Kantona tako i za budžete općina na čijem području se nalaze predmeti koncesija. Nisu poštovane odredbe Zakona o izvršenju budžeta kojim je predviđeno da se transferi realiziraju po programima utroška ili po programima raspodjele koje na prijedlog resornih ministarstava usvaja Vlada. Također, Zakonom o izvršenju budžeta nije utvrđena obaveza definiranja kriteriji za dodjelu sredstava transfera, te se ne može potvrditi da je zadovoljena transparentnost kod realizacije istih. Kod nabavke stalnih sredstava je uočeno da u svim slučajevima nisu primjenjeni pozitivni zakonski propisi, niti je odabir dobavljača izvršen primjenom propisanog postupka, a kako su određene nabavke vršene na osnovu prosječnih cijena, ne može se potvrditi da je izabrani dobavljač i najpovoljniji za ugovorni organ. Nije uspostavljen centralizovani obračun plata, koje predstavljaju najveći trošak budžeta, iako je to propisana obaveza Zakonom o trezoru u FBiH, radi čega se tim dijelom javnog novca ne upravlja na odgovarajući način, niti su kontrole uspostavljene tako da spriječe i otkriju pogrešna prikazivanja u finansijskim izvještajima. Dio javnih prihoda se priznaju kao vlastiti prihodi, a o utrošku vlastitih prihoda odlučuju isključivo budžetski korisnici bez od strane Vlade unaprijed jasno definiranih namjena tih sredstava, što je posebno uočeno kod visokog obrazovanja. Nije usaglašena vrijednost stalnih sredstava sa izvorima sredstava i nije osigurana dokumentacija koja potvrđuje da je iskazana imovina u finansijskim izvještajima doista vlasništvo kojom raspolaže Kanton. Nisu doneseni pravilnici o internim kontrolama-internim kontrolnim postupcima (s izuzetkom Ministarstva finansija koji je isti donijelo 05.10.2010. godine), te budžetski korisnici nisu vršili procjenu rizika poslovanja za ključne procese, niti su predlagali mjere za uklanjanje uočenih nedostataka.

Obzirom na konstatirane propuste mišljenja smo da bi se trebao posvetiti veći značaj uspostavljanju kontrolnog okruženja i kontrolama u cilju preventivnog djelovanja na otklanjanju propusta u radu svih budžetskih korisnika, kao i značajniji angažman Odjela interne revizije.

Potreban je jači i odgovorniji angažman rukovodnih struktura na usaglašavanju poslovanja sa zakonskim propisima i ciljevima poslovanja.

4.3 Budžet za 2011. godinu

Budžet za 2011. godinu je usvojen je 31.03.2011. godine i istim su planirani prihodi i primici u iznosu od 187.972.456 KM, a rashodi i izdaci u iznosu od 198.472.456 KM, tj planiran je deficit od 10.500.000 KM a za pokriće istog predviđeno je kreditno zaduženje od viših nivoa vlasti u iznosu od 9.000.000 KM i iz sredstava privatizacije 1.500.000 KM. Do usvajanja budžeta, finansiranje Kantona u iznosu od 38.931.354 KM vršeno je na osnovu Odluke o privremenom finansiranju od 27.12.2010. godine.

Skupština kantona je na sjednici održanoj 14.11.2011. godine donijela Rebalans budžeta za 2011. godinu, i istom su prihodi i primici planirani u iznosu od 187.463.130 KM, rashodi i izdaci u iznosu od 196.963.130 KM, tj deficit od 9.500.000 KM koji će se pokriti iz neraspoređenog viška

prihoda nad rashodima iz prethodnih godina u iznosu od 8.000.000 KM i iz sredstava privatizacije 1.500.000 KM.

Budžetom Kantona za 2011. godinu planirano je slijedeće:

R.br.	Opis	Budžet za 2011. godinu	Rebalans 14.11.2011	Budžet za 2011. godinu iskazan u GIB-u (sa uključenim odlukama o preusmjer.)	Index (5/3)
1	2	3	4	5	6
I	UKUPNI PRIHODI, PRIMICI i FINANSIRANJE (A+D)	187.972.456	187.463.130	188.963.130	100,53
A	Prihodi i primici (B+C)	187.972.456	187.463.130	188.963.130	100,53
B	Ukupni prihodi (od 1 do 3)	186.502.456	185.994.508	187.494.508	100,53
1.	Prihodi od poreza	153.770.698	155.157.278	155.157.278	100,90
2.	Neporezni prihodi (2.1+2.2+2.3)	27.731.758	26.835.852	28.335.852	102,18
2.1.	Prihod od poduzetničkih aktivnosti	632.500	153.500	1.653.500	261,42
2.2.	Naknade i takse i prihodi od usluga	23.799.258	24.397.765	24.397.765	102,51
2.3.	Novčane kazne	3.300.000	2.284.587	2.284.587	69,23
3.	Potpore (grantovi)	5.000.000	4.001.378	4.001.378	80,03
3.1.	Tekuće potpore iz inostranstva	0	1.378	1.378	
3.2.	Tekuće potpore od ostalih nivoa vlasti	5.000.000	4.000.000	4.000.000	80,00
3.3.	Kapitalne potpore od ostalih nivoa vlasti	0	0	0	
3.4.	Donacije	0	0	0	
C	Ukupni primici (od 5 do 7)	1.470.000	1.468.622	1.468.622	99,91
4.	Primljene otplate datih zajmova	120.000	120.000	120.000	100,00
5.	Kapitalni primici	200.000	198.622	198.622	99,31
6.	Poseban fond za zaštitu od nesreća	1.150.000	1.150.000	1.150.000	100,00
D	Finansiranje		0	0	#DIV/0!
II	UKUPNI RASHODI I IZDACI	198.472.456	196.963.130	196.963.130	99,24
7.	Bruto plaće i naknade plaća	99.807.265	102.114.668	102.114.668	102,31
8.	Naknade troškova zaposlenih	14.284.246	15.452.428	18.682.048	130,79
9.	Topli obrok i regres 2010. godine	3.216.469	3.229.620	0	0,00
10.	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	11.640.459	11.994.073	11.994.073	103,04
11.	Izdaci za materijal i usluge	18.950.453	20.184.919	20.184.919	106,51
12.	Ukupno tekući transferi	37.921.039	34.511.783	34.511.783	91,01
13.	Izdaci za kamate i ostale naknade	430.000	699.000	699.000	162,56
14.	Nabava stalnih sredstava	4.798.780	6.379.784	6.379.784	132,95
15.	Kapitalni grantovi	7.423.745	2.396.855	2.396.855	32,29
III	DEFICIT (II-I)	10.500.000	9.500.000	8.000.000	76,19
a)	Pokriće deficita iz sredstava MMF-a	9.000.000			0,00
b)	Pokriće deficita iz sredstava Escrow računa	1.500.000	1.500.000		0,00
c)	Neraspoređeni višak prihoda iz prethodnog perioda		8.000.000	8.000.000	#DIV/0!

Provedenom revizijom se ne može potvrditi osnovanost planiranja pokrića deficita sredstvima od privatizacije obzirom da je za ova sredstva zakonom definirana namjena.

U postupku revizije utvrđeno je da su Dokumentom okvirnog budžeta za period 2011-2013 godine, koji je Vlada usvojila 16.08.2010. godine, ukupni rashodi utvrđeni u visini od 193.547.409 KM, dok su zahtjevi budžetskih korisnika za sredstvima u 2011. godini iskazani u iznosu od 229,88 miliona. Također je utvrđeno da se nisu poštovale odredbe Zakona o budžetima u FBiH u dijelu poštivanja propisanih rokova i sačinjavanja obrazloženja finansijskog plana.

Odlukom od 30.09.2011. godine Vlada poduzima privremene mjere na uravnoteženju Budžeta Kantona za 2011. godinu, ali kako poduzete mjere nisu dovele do uravnoteženja rashoda sa prihodima, 14.11.2011. godine usvojene su Izmjene i dopune Budžeta u iznosu od 196.963.130 KM. Kako ni Rebalansom budžeta nije ostvareno uravnoteženje odobrenih rashoda i izdataka sa stvarnom potrošnjom kod većine budžetskih korisnika, u decembru 2011. i januaru 2012. godine, donosile su se odluke o preraspodjeli sredstava u ukupnom iznosu od 1.331.981 KM.

Preraspodjele sredstava između budžetskih korisnika izvršila je Vlada u iznosu od 910.296 KM (907.296 KM 28.12.2011. godine i 3.000 KM 12.01.2012. godine), a Ministarstvo finansija unutar pojedinih budžetskih korisnika izvršilo je preraspodjelu 421.685 KM (u periodu od 07 do 30.12.2011. godine). Obzirom na navedeno, može se zaključiti da su budžetski korisnici postupili suprotno članu 31. Zakona o budžetima u FBiH, jer su stvarali obaveze, odnosno rashode ili

opterećenja budžetskih pozicija, a da isti nisu bili odobreni u okviru iznosa alociranog za tog budžetskog korisnika.

Budžet Kantona za 2011. godinu izvršavao se na osnovu plana alokacija raspoloživih budžetskih sredstava korisnicima i plana novčanih tokova, koje je sačinjavalo Ministarstvo finansija. Uvidom u dokumentaciju utvrđeno je da za prvi kvartal nije sačinjen Plan novčanih tokova, za drugi i treći kvartal 2011. godine urađeni su tromjesečni i mjesečni planovi novčanih tokova, dok su za četvrti kvartal sačinjeni samo mjesečni Planovi novčanih tokova, te da isti ne sadrže projekciju svih uplata i isplata sa JRT po korisnicima budžeta, nego su iskazani samo u jednom iznosu za sve budžetske korisnike, što nije u skladu sa članom 28. i 35. Zakona o budžetima u FBiH.

Kao i prethodnih godina najveći dio tekućih izdatke ministarstava (izdaci za gorivo, izdaci za štampanje, nabavka kancelarijskog materijala, reprezentacija) budžetom je planiran na poziciji Službe za stručne i zajedničke poslove, dok se manji dio planira i iskazuje na poziciji ministarstava. Navedeno ima za posljedicu činjenicu da se ne može pratiti realizacija izdataka do visine planirane za određenog budžetskog korisnika u Posebnom dijelu, kako je to Zakonom o budžetima u FBiH predviđeno.

Kod pripreme, izrade i izvršenja Budžeta poštovati odredbe Zakona o budžetima u FBiH.

4.4 Prihodi i primici Budžeta Kantona za 2011. godinu

Prema konsolidiranim finansijskim izvještajima i Izvještaju o izvršenju Budžeta za 2011. godinu ukupni prihodi, primici i financiranje je iskazano u iznosu 174.565.639 KM, što je u odnosu na planirane Rebalansom budžeta za 2011. godinu 188.963.130 KM manje za 14.397.491 KM ili 7,62%. U odnosu na prethodnu godinu ostvareni su manji prihodi i primici od 2.652.139 KM ili 1,50%.

Struktura iskazanih prihoda i primitaka sa indeksima ostvarenja daje se u slijedećem tabelarnom pregledu:

Opis	Budžet za 2011. godinu	Rebalans 14.11.2011	Budžet za 2011. godinu iskazan u GIB-u (sa uključenim odlukama o preusmjer.)	Ostvareno u 2010. godini	Ostvareno u 2011 godini	Index (7/5)
2	3	4	5	6	7	8
Prihodi i primici i financiranje (B+E+F)	198.472.456	188.963.130	188.963.130	177.217.778	174.565.639	92,38
Prihodi i primici (C+D)	189.472.456	188.963.130	188.963.130	173.859.716	174.565.639	92,38
Ukupni prihodi (od 1 do 4)	188.002.456	187.494.508	187.494.508	173.745.224	174.394.812	93,01
Prihodi od poreza	153.770.698	155.157.278	155.157.278	146.286.308	148.596.506	95,77
Porez na dobit poduzeća	4.500.000	5.600.000	5.600.000	4.440.191	5.737.824	102,46
Porez na plaće i radnu snagu	0	0	0	740.504	441.133	
Domaći porez na dobra i usluge	180.000	190.500	190.500	277.495	193.126	101,38
Prihodi od indirektnih poreza	139.080.198	139.266.778	139.266.778	131.872.089	132.352.321	95,04
Ostali porezi	10.500			0	3.389	
Porez na dohodak	10.000.000	10.100.000	10.100.000	8.956.029	9.868.713	97,71
Neporezni prihodi (2.1+2.2+2.3)	29.231.758	28.335.852	28.335.852	22.243.501	21.535.341	76,00
Prihod od poduzetničkih aktivnosti	2.132.500	1.653.500	1.653.500	184.155	156.292	9,45
Prihod od javnih poduzeća	582.500	152.500	152.500	94.125	100.309	65,78
Ostali prihodi od imovine	0	0	0	44.104	17.634	
Kamate, primici od pozajmljivanja	50.000	1.000	1.000	45.266	38.106	3810,60
Prihod od privatizacije	1.500.000	1.500.000	1.500.000	660	243	0,02
Naknade i takse i prihodi od uslu.	23.799.258	24.397.765	24.397.765	19.494.101	19.441.703	79,69
Administrativne takse	1.600.000	1.500.000	1.500.000	1.385.897	1.431.999	95,47
Sudske takse	4.400.000	4.000.000	4.000.000	4.107.533	3.924.727	98,12
Komunalne takse	1.000	1.000	1.000	625	655	65,50
Ostale kantonalne naknade	3.280.000	2.353.600	2.353.600	221.475	1.396.813	59,35

Posebne naknade i takse	4.451.664	5.055.461	5.055.461	4.433.083	2.899.995	57,36
Prihod od pružanja javnih usluga	8.074.602	9.545.591	9.545.591	8.109.132	8.314.849	87,11
Neplanirane uplate	1.991.992	1.942.113	1.942.113	1.236.356	1.472.665	75,83
Novčane kazne	3.300.000	2.284.587	2.284.587	2.565.245	1.937.346	84,80
Potpore (grantovi)	5.000.000	4.001.378	4.001.378	5.153.957	4.196.345	104,87
Tekuće potpore iz inostranstva	0	1.378	1.378	1.536	978	70,97
Tekuće potpore od ostalih nivoa vlasti	5.000.000	4.000.000	4.000.000	4.474.223	4.194.967	104,87
Kapitalne potpore od ostalih nivoa vlasti	0	0	0	678.198		
Donacije	0	0	0		400	
Prihodi od carina				61.458	66.620	
Ukupni primici (od 5 do 7)	1.470.000	1.468.622	1.468.622	114.492	170.827	11,63
Primljene otplate datih zajmova	120.000	120.000	120.000	103.043	1.503	1,25
Kapitalni primici	200.000	198.622	198.622	11.449	169.324	85,25
Poseban fond za zaštitu od nesreća	1.150.000	1.150.000	1.150.000	0	0	0,00
Finansiranje	9.000.000	0	0	3.358.062	0	

Iz prezentirane tabele je vidljivo da je najveće odstupanje ostvarenja prihoda u odnosu na planirane bilo na pozicijama posebne naknade i takse 2.155.466 KM (ostvarenje 57,36%), prihoda od privatizacije 1.499.757 KM (ostvarenje 0,02%), primitaka 1.297.795 KM (ostvarenje 11,63%) i ostale kantonalne naknade 956.787 KM (ostvarenje 59,35%)

Prihodi od pruženih javnih usluga su iskazani u iznosu 8.314.849 KM, a većim djelom se odnose na vlastite prihode 6.233.148 KM i prihode od pruženih usluga građanima 2.072.597 KM.

Vlada Kantona je u skladu sa Uredbom o utvrđivanju vlastitih prihoda i načina i rokova raspodjele Vlade FBiH donijela Uredbu o vrsti vlastitih prihoda i načinu i rokovima raspodjele, kojom je za sve budžetske korisnike definirala aktivnosti čijom provedbom se ostvaruju vlastiti prihodi. Vlastiti prihodi se zajedno sa namjenskim sredstvima i primljenim donacijama u budžetima planiraju odvojeno i uz budžetska sredstva predstavljaju plan budžeta fiskalne godine. Plan utroška vlastitih sredstava sačinjavaju budžetski korisnici. Članom 2. Uredbe Vlade FBiH je definirano da vlastiti prihodi predstavljaju prihode ostvarene na tržištu i isti ne podrazumijevaju prihode ostvarene obavljanjem osnovne djelatnosti propisane zakonom ili drugim propisom o osnivanju organa uprave. Uvidom u Uredbu donesenu od strane Vlade USK je utvrđeno da ista nije usaglašena sa Uredbom Vlade FBiH u dijelu definiranja pojma vlastitih prihoda, što ima za posljedicu da se kao vlastiti prihodi iskazuju i javni prihodi. Obzirom da kod korištenja vlastitih prihoda budžetski korisnici autonomno odlučuju o ulaganju ovih sredstava, ne može se potvrditi dosljedno poštivanje odredbi Zakona o budžetima u FBiH kojima je definirano da o odobravanju utroška odlučuje zakonodavno tijelo Kantona.

Univerzitet u Bihaću i fakulteti su ostvarili vlastite prihode u iznosu 2.847.443 KM. Uredbom nije jasno definiran omjer raspodjele vlastitih prihoda između uposlenika koji su bili angažirani na ostvarenju tih prihoda i visokoškolske ustanove za pokriće troškova nastalih kod istog. Provedenom revizijom je utvrđeno da su fakulteti samostalno donosili odluke o raspodjeli ostvarenih prihoda angažiranom osoblju, te je Tehnički fakultet isplaćivao 75% (u 2012. godini povećano na 80%), Biotehnički fakultet 40%, a Pedagoški fakultet 50% ostvarenih prihoda isplaćeno neposrednim izvršiteljima. Uredbom o izmjenama i dopunama uredbe o vrsti vlastitih prihoda i načinu i rokovima raspodjele od 27.08.2010. godine je utvrđeno da najviše 40% ostvarenih prihoda se može koristiti za pokriće materijalnih troškova korisnika, da bi se Izmjenama i dopunama iste od 14.04.2011. godine uvedeno ograničenje ukinulo. Zbog navedenog se ne može potvrditi da je od strane Vlade reguliran način pokrića troškova koji nastaju kod visokoškolskih ustanova prilikom ostvarivanja ovih prihoda.

Prema podacima Raspodjele javnih prihoda na korisnike Budžeta za 2011. godinu (B2 obrada) **prihodi od koncesija** su ostvareni u iznosu 248.182 KM i isti su raspoređeni budžetu Kantona 99.273 KM, a budžetima općina 148.909 KM (Zakonom o koncesijama USK je predviđeno da se ovi prihodi dijele u omjeru 40 % budžetu Kantona a 60 % budžetu općina na čijem području se nalazi predmet koncesije). Prema podacima Komisije za koncesije u 2011. godini je bilo aktivno 29 ugovora o koncesiji za geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina, koja su u

nadležnosti Ministarstva privrede, 7 koncesijskih ugovora za korištenje poljoprivrednog zemljišta i 4 koncesijska ugovora za korištenje voda u nadležnosti Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (u 2011. godini sklopljeno 6 a raskinut 1 ugovor).

Po iskazu odgovornih osoba iz nadležnih ministarstava i Komisije za koncesije tokom 2011. godine je ispostavljan Obrazac 1. (zamjena za fakture) za korištenje mineralnih resursa, ali potraživanja temeljem istih nisu unošena u sistem Glavne knjige, dok je za poljoprivredno zemljište i vodne naknade definirana ugovorom i ne ispostavljaju se fakture. Prema pomoćnoj evidenciji Komisije za koncesije ukupna potraživanja po ovom osnovu na dan 31.12.2011. godine iznose 2.438.459 KM i to od korisnika koncesija za eksploataciju mineralnih resursa 2.361.601 KM, od korisnika poljoprivrednog zemljišta 76.780 KM i od korištenja voda 78 KM. Vjerodostojnost iskazanih potraživanja u pomoćnim evidencijama se ne može potvrditi obzirom da ista nisu iskazana u finansijskim izvještajima za 2011. godinu, niti je vršeno usuglašavanje potraživanja sa korisnicima koncesija ovjerenim konfirmacijama. Iz prezentirane dokumentacije je utvrđeno da su za dio potraživanja od strane Kantonalnog pravobranilaštva pokrenuti upravni sporovi protiv korisnika koncesija koji ne izmiruju svoje obaveze (najznačajniji je GP Rad Cazin sa dugom od 1.385.312 KM). Nepoduzimanjem potrebnih mjera za naplatu naknada temeljem potpisanih ugovora o koncesijama pored budžeta Kantona oštećeni su i budžeti općina na čijem području se nalaze predmeti koncesija.

Također, nije prezentirana dokumentacija koja bi potvrđivala da se ostvareni prihodi po osnovu koncesija za eksploataciju mineralnih sirovina koriste u namjene utvrđene Odlukom o visini i načinu utroška naknade za dodjeljivanje koncesija za geološka istraživanja i eksploataciju nemetaličnih mineralnih sirovina na Unsko-sanskom kantonu, odnosno za unapređenje i zaštitu okoliša, programe razvoja, rekultivaciju devastiranih površina od posljedica eksploatacije mineralnih sirovina i finansiranje geoloških istraživanja.

Potrebno je doraditi Uredbu o vrsti vlastitih prihoda i načinu i rokovima raspodjele tako da se kao vlastiti prihodi priznaju samo oni prihodi koji se ostvare na tržištu, kao i definirati iznos za pokriće troškova koji nastaju prilikom ostvarivanja ovih prihoda.

Potrebno je potraživanja po osnovu zaključenih ugovora o koncesijama knjigovodstveno evidentirati i poduzeti zakonom utvrđene aktivnosti kako bi se izvršila naplata tih potraživanja i zaštitila javna dobra.

Prihode ostvarene od koncesija za eksploataciju mineralnih sirovina namjenski koristiti u skladu sa Odlukom o visini i načinu utroška naknade za dodjeljivanje koncesija za geološka istraživanja i eksploataciju nemetaličnih mineralnih sirovina na Unsko-sanskom kantonu.

4.5 Tekući rashodi

U konsolidovanim finansijskim izvještajima i Izvještaju o izvršenju Budžeta Kantona za 2011. godinu, iskazani su ukupno ostvareni rashodi i izdaci u iznosu od 181.618.064 KM. U odnosu na prethodnu godinu kada su isti iznosili 176.564.036 KM veći su za 5.054.028 KM ili 2,86 %. Analizom ovih troškova u postupku revizije utvrđeno je da nisu u potpunosti uporedivi podaci tekuće sa prethodnom godinom jer od 01.01.2011. godine Direkcija za ceste nije u sastavu budžeta Kantona, te se može zaključiti da su rashodi i izdaci u revidiranoj godini značajno povećani.

Struktura rashoda i izdataka, sa indeksima ostvarenja prikazana je kako slijedi:

R. br.	Opis	Budžet za 2011. Godinu iskazan u GIB-u (sa uključenim odlukama o preusmjerenju)	Ostvareno u 2010. godini	Ostvareno u 2011. godini	Index (5/3*100)	Index (5/4*100)
1	2	3	4	5	6	7
UKUPNO IZDACI (I+II)		196.963.130	176.564.036	181.618.064	92,21	102,86
I TEKUĆI IZDACI (a+b+c+d)		188.186.491	167.559.475	175.964.854	93,51	105,02
a) Plaće i naknade i doprinosi (od 1 do 3)		132.790.789	122.481.696	129.195.450	97,29	105,48
1.	Bruto plaće i naknade	102.114.668	96.814.393	99.917.415	97,85	103,21
2.	Naknade troškova zaposlenih	18.682.048	14.439.362	17.713.987	94,82	122,68

3.	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	11.994.073	11.227.941	11.564.048	96,41	102,99
b) Izdaci za materijal i usluge (od 4 do 12)		20.184.919	20.322.838	18.266.795	90,50	89,88
4.	Putni troškovi	511.259	406.017	451.083	88,23	111,10
5.	Izdaci za energiju	3.045.808	2.423.432	2.751.831	90,35	113,55
6.	Izdaci za komunalne usluge	2.395.511	1.984.344	2.356.884	98,39	118,77
7.	Nabava materijala	3.026.839	1.811.868	2.598.821	85,86	143,43
8.	Izdaci za usluge prijevoza i goriva	1.893.247	1.385.518	1.860.370	98,26	134,27
9.	Unajmljivanje imovine i opreme	383.950	441.413	361.734	94,21	81,95
10.	Izdaci za tekuće održavanje	932.598	4.088.217	847.134	90,84	20,72
11.	Osiguranje, bankarske i usluge platnog prometa	159.392	169.113	118.156	74,13	69,87
12.	Ugovorene usluge	7.836.315	7.612.916	6.920.782	88,32	90,91
c) Ukupno tekući transferi (od 13 do 19)		34.511.783	24.431.026	27.958.576	81,01	114,44
13.	Tekuća rezerva	385.000	0	0		
14.	Transferi drugim nivoima vlasti	1.237.774	735.732	950.365	76,78	129,17
15.	Grantovi pojedincima	13.130.296	11.744.210	12.194.897	92,88	103,84
16.	Grantovi neprofitnim organizacijama	7.748.684	6.144.849	7.652.708	98,76	124,54
17.	Subvencije javnim preduzećima	9.815.533	4.971.150	6.092.109	62,07	122,55
18.	Subvencije privatnim preduzećima	1.120.496	0	203.102	18,13	
19.	Ostali grantovi-povrat i drugo	1.074.000	835.085	865.395	80,58	103,63
d) Izdaci za kamate i ostale naknade		699.000	323.915	544.033	77,83	167,96
II KAPITALNI IZDACI (e + f)		8.776.639	9.004.561	5.653.210	64,41	62,78
e) Nabava stalnih sredstava (od 20 do 24)		6.379.784	5.736.886	3.542.899	55,53	61,76
20.	Nabavka zemljišta, šuma i višegodišnjih zasada	200.000	52.417	0	0,00	0,00
21.	Nabavka građevina	704.104	937.617	456.879	64,89	48,73
22.	Nabavka opreme	3.286.363	648.743	1.527.119	46,47	235,40
23.	Nabavka stalnih sredstava u obliku prava	292.900	173.003	86.019	29,37	49,72
24.	Rekonstrukcija i investiciono održavanje	1.896.417	3.925.106	1.472.882	77,67	37,52
f) Ukupno kapitalni grantovi (od 25 do 26)		2.396.855	3.267.675	2.110.311	88,05	64,58
25.	Kapitalni grantovi drugim nivoima vlade	1.835.000	2.829.784	1.610.674	87,78	56,92
26.	Kapitalni grantovi neprofitnim organizacijam i pojedincima	397.745	437.891	373.891	94,00	85,38
27.	Kapitalni grantovi u inostranstvo	164.110	0	125.746	76,62	

4.5.1 Plaće, naknade i doprinosi

Trošak uposlenih koji se finansiraju iz budžeta je 129.195.450 KM što je 71,14% ukupnih izdataka, a u odnosu na prethodnu godinu veći su za 6.713.754 KM ili 5,48%. Navedeni iznos odnosi se na bruto plaće, naknade plaća i doprinose poslodavca 111.481.463 KM i naknade troškova zaposlenih 17.713.987 KM (topli obrok, regres, prevoz na posao i sa posla, jubilarne nagrade, jednokratne novčane pomoći, otpremnine pri odlasku u penziju). Naknade troškova zaposlenih u revidiranoj godini povećane su u odnosu na prethodnu godinu za 3.274.625 KM ili 22,68%.

Povećanje izdataka po osnovu plaća u visini 3.103.022 KM je posljedica povećanja broja zaposlenih (36 na osnovu prosječnog broja zaposlenih na bazi sati rada) i povećanja primanja ministara i predsjednika Vlade za 20 % od 01.04.2011. godine sa obrazloženjem povećanog obima posla. Povećanje naknada troškova zaposlenih u iznosu 3.274.625 KM je posljedica povećanja broja zaposlenih i isplate razlike toplog obroka i regresa za prethodnu godinu u iznosu od 3.224.859 KM. Naknada za ishranu u toku rada isplaćuje se 8 KM dnevno, a regres je iznosio 410 KM.

Objavljeni izdatak odnosi se na fiskalnu 2011. godinu u kojoj su isplaćene sve plaće osim za decembar, koja je isplaćena u 2012. godini. Pripadajući porezi i doprinosi obračunati su i isplaćivani u skladu sa zakonskim propisima. Plate se obračunavaju prema utvrđenim koeficijentima, a vrijednost osnovice utvrđuje Vlada posebnim odlukama osim kod visokoškolskih ustanova. U revidiranoj godini primjenjivane su različite osnovice za budžetske korisnike koje su za poslanike u stalnom radnom odnosu u Skupštini i nosioce izvršnih i drugih funkcija u Vladi 152 KM, službenike i namještenike 330 KM, policijske službenike 505,98 KM, članove Komisije za koncesije 145,80 KM, kantonalnog pravobranioca i zamjenika dvije prosječne neto plaće zaposlenih u FBiH, za obrazovanje 478 KM. Obračun plaća nije centraliziran zbog čega su otežane kontrole pravilnosti obračuna istih.

Najniža osnovna plata je 519 KM, a najveća 4.379 KM što je plata premijera, dok su plate ministara 3.594 KM, predsjedavajućeg zakonodavnog organa 3.726 KM, poslanika koji su profesionalizirali svoj status (13) 2.557 KM.

Poslanički paušal iznosi 2.000 KM mjesečno (osim za prva 3 mjeseca kada je važila odluka o umanjenju za 15%) za poslanike koji nisu u stalnom radnom odnosu u Skupštini i isti primaju nezavisno od toga da li je sjednica Skupštine održana ili ne, s tim što se isti shodno propisima umanjuje za 10% i uplaćuje za Kantonalni stambeni fond. Dodatna novčana primanja kada prisustvuju sjednici Skupštine su 150 KM, koja se takođe umanjuju za 10%, i naknada troškova prevoza. Poslanici koji su na stalnom radu u Skupštini pored plaća primaju naknadu za prisustvo sjednici Skupštine umanjeno za 10% i naknadu troškova prevoza. Članovi kolegija i radnih tijela Skupštine imaju pravo na novčana primanja 150 KM umanjeno za 10% po održanoj sjednici i pravo na naknadu troškova prevoza. Prema važećim propisima Skupštinu Kantona čini 30 poslanika.

Knjigovodstvene evidencije trezora nemaju podatke u Glavnoj knjizi o plaćama za redovan rad i plaćama za prekovremeni rad (sve iskazano na poziciji redovnog rada) zbog čega ni mi nismo u mogućnosti kvantificirati iznos koji je isplaćen po osnovu sati rada preko norme iako mjesečni obračuni plata sadrže takve podatke i mnogo šire. Analitičkim kontnim planom za budžet i budžetske korisnike propisano je da se plaće i naknade plaća iskazuju prema vrsti naknade. Ovakav način rada ne daje pravilnu informaciju o vrstama naknada i otežava kontrolu usklađenosti stvarno obavljenog prekovremenog rada sa pozitivnim propisima.

Prema podacima iz Izvještaja o poslovanju **Univerziteta** za 2011. godinu Univerzitet je zapošljavao u izvještajnom periodu 225 osoba od čega je u procesu nastave 133 uposlenika. Za održavanje procesa nastave, pored redovno uposlenih, angažirano je još 340 vanjskih saradnika za koje se pored troškova održavanja nastave plaćaju i troškovi prevoza i smještaja. Jedan dio plata nastavnog osoblja obračunavao se na osnovu koeficijenata i visine osnovice i to za optimalno opterećenje u nastavi, odnosno redovno radno vrijeme (cirka 1.655 KM), a drugi dio na bazi Odluke o opterećenju nastavnika, saradnika i laboranata za akademsku 2011/2012 godinu kojom je predviđen rad preko utvrđene nastavne norme u visini ne većoj od dvostrukog optimalnog opterećenja po definiranoj cijeni održanog sata nastave (30 do 45 KM neto ovisno o zvanju predavača). Izvršen je uvid u platne liste određenog broja uposlenika za decembar revidirane godine i utvrđeno da je plata za rad preko utvrđene nastavne norme znatno iznad plate za redovan rad, obzirom da je satnica za redovni rad iznosila 9,40 KM a satnica rada preko utvrđene nastavne norme redovnog profesora je bila 45 KM (omjer 1:4,5). Također, uvidom u mjesečne evidencije održanih predavanja utvrđeno je da sati preko utvrđene nastavne norme znatno premašuju dozvoljeno dvostruko opterećenje utvrđeno Odlukom o opterećenju nastavnika, saradnika i laboranata koji su i isplaćeni. Tokom revidirane godine vršena su povećanja plata za 20% (rješenja potpisana od strane rektora i dekana fakulteta) zbog povećanja opsega posla pozivajući se na Pravilnik o platama i Kolektivni ugovor, a na osnovu rješenja izdatog nakon isteka perioda u kojem je obračun izvršen, što ukazuje na loše interne kontrole i pravnu utemeljenost ovakvih isplata.

Provodeći reviziju obračuna plaća i naknada spoljnih saradnika (rezidente i nerezidente) uočili smo da je postupljeno suprotno zakonskim propisima vezano za obračunavanje troškova/ obaveza u periodu nastanka istih (uvid je proveden kod Tehničkog fakulteta, Ekonomskog fakulteta, Pedagoškog fakulteta i Visoke zdravstvene škole) jer su ugovoreni troškovi/obaveze nastali u 2011. godini iskazani u 2012. godini. Iz dokumentacije kojom raspoložemo vidljivo je da su od strane fakulteta u obračunsku službu dostavljeni podaci o obavezama iz 2011 koncem marta 2012. godine. Nismo kvantificirali iznos troškova/obaveza koji nisu obuhvaćeni u revidiranoj godini ali smo procijenili da se radi o sistemskoj grešci koja ima značajne posljedice na tačnost objavljenih finansijskih izvještaja i izvještaj o poslovanju Univerziteta koji je prihvatio Upravni odbor. Objavljeni podaci nisu tačni za neiskazane troškove/obaveze perioda kao i svi drugi podaci koji se naslanjaju na ove troškove (odobreni/iskorišteni budžet, vlastita sredstva i njihov utrošak). Sklopljen je ugovor o izvođenju nastave sa jednim licem (nerezidentom) kojem se pored troškova održavanja nastave isplaćuju i troškovi puta, a u ugovoru je navedeno da mu je mjesto prebivališta Bihać (Tehnički fakultet).

Naprijed navedenim utvrđeno je da nisu vršene neophodne kontrole vezane za obračun i isplatu plaća i naknada uposlenih u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima, pogotovo što ovi izdaci predstavljaju najznačajniji izdatak budžeta od cca 72%. Također, ne može se potvrditi da su

poduzete potrebne radnje na angažiranju zaposlenika u stalni radni odnos, a samim tim i smanjenje rada preko utvrđene nastavne norme koji je znatno skuplji od redovnog rada, obzirom da je u raspisanim javnim pozivima nuden angažman na određeno vrijeme (1 semestar).

Izdatke iskazivati na odgovarajućim pozicijama kako je to propisano kontrnim planom za budžetske korisnike, kako bi se obezbjedile potrebne informacije u financijskim izvještajima.

Uspostaviti centralizirani obračun plaća kako je to propisano Zakonom o trezoru u FBiH.

Uskladiti isplate po osnovu plaća i naknada plaća sa pozitivnim zakonskim propisima.

Preispitati opravdanost i pravilnost angažiranja rada preko utvrđene nastavne norme stalno uposlenih kod Univerziteta obzirom na troškove koji isti iziskuje u odnosu na optimalno opterećenje definirano Standardima i normativima za oblast visokog obrazovanja.

4.5.2 Izdaci za materijal i usluge

Izdaci za materijal i usluge iznose 18.266.795 KM i odnose se na ugovorene usluge 6.920.782 KM, izdatke za energiju 2.751.831 KM, nabavku materijala, 2.598.821 KM, izdatke za komunalne usluge 2.356.884 KM, izdatke za usluge prevoza i goriva 1.860.370 KM, izdatke za tekuće održavanje 847.134 KM.

Unutar ugovorenih usluga najznačajniji su izdaci po osnovu ugovora o djelu (1.752.374 KM), ostale usluge (1.465.975 KM), naknade skupštinskim zastupnicima (705.809 KM), troškovi advokata i vještaka (437.582 KM), naknade za rad u komisijama (351.403) KM i troškovi reprezentacije (286.322 KM).

Ostali izdaci za druge samostalne djelatnosti iskazani su u iznosu od 1.752.374 KM i najvećim dijelom se odnose na izdatke po osnovu sklopljenih ugovora o djelu od čega se na visokoškolske ustanove odnosi 1.169.122 KM a na ustanove srednjoškolskog obrazovanja 131.904. KM.

Zaključeni ugovori o djelu kod Univerziteta u Bihaću odnose se na obavljanje poslova redovnog nastavnog procesa po zaključenim ugovorima sa spoljnim saradnicima, ali su zaključivani i ugovori o djelu za obavljanje finansijsko računovodstvenih poslova, te referenta u studentskoj službi što su redovni poslovi ovih ustanova.

Budžetski korisnici zaključivali su ugovore o djelu za obavljanje poslova i radnih zadataka koji imaju obilježja ugovora o radu (nesamostalnost radnika, rad po nalogu i pravilima poslodavca u radno vrijeme koje odredi poslodavac). Za ove poslove isključivo se mora sklopiti ugovor o radu koji uključuje obaveznu prijavu radnika na penziono i zdravstveno osiguranje te plaćanje poreza i doprinosa. Primjer toga je angažovanje lica za pripremu, otpremu i arhiviranje dokumenata, vozač (Stručna služba Skupštine), protokolarni poslovi, multimedijaska prezentacija (Kabinet premijera), daktilografski poslovi (Općinski sudovi Cazin i Velika Kladaša), vozač, informatički poslovi, poslovi javnih nabavki, poslovi čišćenja, poslovi obezbjeđenja (Služba za stručne i zajedničke poslove).

Obzirom da navedeni poslovi predstavljaju redovne poslove organa uprave i javnih ustanova, ne može se potvrditi osnovanost angažovanja vanjskih saradnika za njihovo obavljanje.

Izdaci za rad komisija iznose 351.403 KM i u odnosu na prethodnu godinu veći su za 27,02 %. Najvećim dijelom su evidentirani kod Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta (155.266KM) po osnovu isplata vanjskim saradnicima angažovanim u komisijama za polaganje vozačkih ispita.

Kod **Službe za stručne i zajedničke poslove** evidentirani su izdaci za Komisiju za izradu pravilnika o unutrašnjoj organizaciji kantonalnih tijela uprave. Za rad u komisiji utvrđena je naknada u iznosu 500 KM što je više od iznosa koji je propisan tačkom IX Odluke o načinu obrazovanja stručnih komisija i drugih radnih tijela od strane Vlade, rukovodilaca kantonalnih organa i ovlaštenih organa budžetskih korisnika.

Takođe, kao izdaci za komisije evidentirano je 1.386 KM po osnovu zaključenih ugovora o djelu, kojim su angažovani vanjski saradnici za obavljanje redovnih poslova koji su sistematizovani Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji (kafé kuharica, vozač).

Izdaci za putne troškove iznose 451.083 KM. U postupku revizije utvrđeno je da pojedini budžetski korisnici i dalje nisu poduzeli potrebne radnje da bi otklonili nedostatke na koje je ukazivano ranije provedenim revizijama.

Obračun dnevnica po putnom nalogu za inostranstvo nije pravilno vršen jer nije navedeno vrijeme prelaska granice i primjenjena je dnevica koja važi za inostranstvo što se suprotno članu 9. Uredbe o naknadama troškova za službena putovanja.

Izdavali su se nalozi za službeni put iako ranije obavljeno putovanje nije opravdano, što je suprotno članu 20. navedene Uredbe. Potraživanja po osnovu akontacije za službeni put, na kraju revidirane godine, evidentirana su u iznosu od 11.343 KM. Od navedenog iznosa 1.503 KM odnosi na ranije godine, a za naplatu ovih troškova nisu poduzete mjere u smislu odredaba člana 20. stav 3. Uredbe (Kantonalno pravobranilaštvo, OŠ Cavnik, Mješovita srednja škola Bosanska Krupa, Pedagoški zavod).

U određenim slučajevima uočene su nepravilnosti koje nisu u skladu sa odredbama Uredbe o naknadama troškova za službena putovanja, a odnose se na pravdanje putnih troškova 29 dana poslije povratka sa puta (Zavod za zaštitu kulturnog naslijeđa), prepravljano vrijeme provedeno na putu (Općinski sud Velika Kladuša), pravdan avansni račun (Sud Bihać) izvještaj napisan prije obavljenog puta (Univerzitet), nalog bez datuma (Kabinet premijera).

Za troškove reprezentacije koji u revidiranoj godini iznose 286.322 KM izvršen je uvid kod Skupštine, Ministarstva za pitanje boraca, Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta, Univerziteta, Pedagoškog zavoda i Službe za stručne i zajedničke poslove. Provedenom revizijom utvrđeno je da su interne kontrole loše i nepotpune, obzirom da većina budžetskih korisnika ove troškove nije regulisala internim aktima, povod nastanka troška nije naveden, ne vodi se evidencija datih poklona, na računima za izvršene usluge nema obrazloženja za koga i u koje svrhe su učinjeni izdaci, što nije u skladu sa članom 5. Pravilnika o poklonima, uslovima i načinu korištenja reprezentacije.

Pravilnikom nisu utvrđeni limiti za korištenje reprezentacije (ugostiteljske usluge), a istim je određena visina do koje se mogu davati pokloni. Napominjemo da je u revidiranoj godini donesena Izmjena i dopuna Pravilnika kojom se visina do koje se mogu davati pokloni povećava sa 3.000 KM godišnje (premijer), odnosno 1.500 KM (ostala ovlaštena lica) na 50.000 KM godišnje.

Ostale nespomenute usluge iznose 1.465.975 KM. Ministarstvo za pitanja boraca iskazalo je trošak od 1.015.480 KM, koji se najvećim dijelom odnosi na isplate boračkim populacijama u skladu sa Zakonom o dopunskim pravima boraca. Kako su ovi troškovi trebali biti iskazani na poziciji grantovi pojedincima, nisu poštovane odredbe člana 21. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, odnosno nije vršeno knjiženje poslovnih promjena na analitičkim računima koji po sadržaju i bilansnoj pripadnosti odgovaraju računima iz propisanog kontnog okvira.

Takođe, kod Uprave Civilne zaštite pri provođenju obuke kantonalnih i opštinskih štabova CZ USK-a i opština, pogrešno je evidentiran izdatak za konzumaciju jela i pića na usluge stručnog obrazovanja.

Provedenom revizijom utvrđeno je postupanje suprotno članu 59. Zakona o budžetima u FBiH, jer rashodi i izdaci od najmanje 264.537 KM, čija je obveza za plaćanje nastala u 2009. i 2010. godini, nisu priznati u skladu sa načelom modificiranog nastanka događaja.

Popunjavanje radnih mjesta definiranih pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji vršiti na način utvrđen zakonskim propisima, a angažovanje po ugovorima vršiti za poslove koji nisu predviđeni navedenim pravilnicima.

Odobranje troškova službenog puta treba uskladiti sa Uredbom o naknadama troškova za službena putovanja.

Potrebno je da budžetski korisnici internim aktima detaljnije regulišu troškove reprezentacije s ciljem racionalne potrošnje budžetskih sredstava za ove namjene i eventualne uštede na ovoj poziciji.

Izdatke i rashode potrebno je priznavati u obračunskom periodu kada su i nastali, u skladu sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH.

4.5.3 Transferi

Tekući transferi su iskazani u iznosu 27.958.576 KM što je u odnosu na planiranih 34.511.783 KM manje za 6.553.207 KM ili 9,50%. Kapitalni transferi su iskazani u iznosu 2.110.311 KM što je u odnosu na planiranih 2.396.855 KM manje za 286.544 KM ili 11,85%.

Na poziciji transfera neprofitnim organizacijama **Vlade** iskazan je izdatak u iznosu 300.000 KM odobrenih Agenciji za privatizaciju USK. Ovaj transfer je u navedenom iznosu i planiran u Budžetu za 2011. godinu za ovog korisnika a svrha mu je sufinansiranje rada Agencije. Sredstva su odobrena temeljem Ugovora o zajmu od 30.05.2011. godine kojim se precizira da isti predstavlja pozajmicu koju će zajmoprimac vratiti nakon što ostvari prihod od prodaje preduzeća od kantonalnog značaja. Zbog navedenog se ne može potvrditi da je ovaj izdatak proknjižen u skladu sa spomenutim Ugovorom, pogotovo što je temeljem istog u finansijskim izvještajima iskazano i potraživanje od Agencije u navedenom iznosu.

Transfer za sport **Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta** je realiziran u iznosu 712.300 KM u korist Sportskog saveza USK, temeljem zaključaka Vlade i Skupštine o usvajanju Finansijskog plana Sportskog saveza za 2011. godinu, kako je to predviđeno Zakonom o sportu. Zakonom o izvršenju budžeta za 2011. godinu predviđeno da se ovaj transfer realizira temeljem programa utroška kojeg na prijedlog resornog ministarstva usvaja Vlada. Zbog navedenog se ne može potvrditi da je Transfer za sport realiziran u skladu sa odredbama Zakona o izvršenju budžeta za 2011. godinu.

Na poziciji transfera pojedincima **Univerziteta** iskazan je izdatak u iznosu 143.413 KM. Od ukupno iskazanog izdatka 129.913 KM su budžetska sredstva, dok 13.500 KM predstavljaju sredstva dobivena od strane Federalnog ministarstva obrazovanja i nauke a koja su realizirana putem Univerziteta. Program utroška transfera Univerziteta je na prijedlog resornog ministarstva usvojila Vlada 24.06.2011. godine i istim je predviđena „novčana pomoć zaposlenicima pri stjecanju magistarskih i doktorskih diploma“ u iznosu 180.272 KM, a realizacija istih se vrši temeljem Pravilnika o kriterijima i pravilima sufinansiranja stjecanja akademskih zvanja magistra i doktora nauka na Univerzitetu u Bihaću, koji predviđa pomoć za stjecanje magistarske diplome od 3.000 KM, a doktorske od 5.000 KM. Provedenom revizijom je utvrđeno da su isplate ovih transfera vršene i temeljem pojedinačnih odluka dekana fakulteta i bez adekvatne dokumentacije. Sredstva su uplaćivana na tekuće račune korisnika transfera. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju je utvrđeno da izdaci nisu evidentirani na odgovarajuću poziciju u skladu sa važećim kontnim planom obzirom da su korisnici sredstava uposlenici Univerziteta, kao i da nisu obračunati i plaćeni porezi na dodatna primanja sukladno važećim zakonskim propisima.

Na poziciji **Vlade** je iskazan kapitalni transfer drugim nivoima vlasti – vodovod Bužim u iznosu 68.320 KM, dok je na poziciji kapitalni transferi drugim nivoima vlasti – vodovod Bužim **Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva** iskazan izdatak u iznosu 73.038 KM. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju je utvrđeno da spomenuti transferi predstavljaju povrat anuiteta po Ugovoru o kreditu iz 2000. godine između Investicijske banke FBiH i Unsko-sanskog Kantona (sredstva Saudijskog Fonda za Razvoj). Provedenom revizijom se ne može potvrditi da je knjiženje povrata anuiteta izvršeno u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

Potrebno je tekuće transfere realizirati na način kako je to Zakonom o izvršenju budžeta i predviđeno.

Poslovne transakcije po osnovu povrata anuiteta iskazivati na način kako je to definirano Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

Na ostvarena dodatna primanja potrebno je obračunati i platiti poreze u skladu sa važećim zakonskim propisima.

4.6 Stalna sredstva i godišnji popis sredstava i izvora sredstava na dan 31.12.2011. godine

Nabavna vrijednost stalnih sredstva prema finansijskim izvještajima je 240.961.832 KM, sadašnja 171.404.435 KM, ispravka vrijednosti 69.557.397 KM. Iskazana vrijednost odnosi se na imovinu po vrijednosti i vrstama kako slijedi:

Opis	Zemljište	Građevine	Oprema	Ost. st. sredstva	Sr. obl. Prava	Sr. u pripremi	Sr. van upotrebe	UKUPNO
Nab. vrijednost 01.01.2011.g	23.971.026	196.712.283	36.258.230	640.295	1.735.753	9.907.919	130.727	269.356.233
Povećanje tokom godine	538.887	-1.887.285	1.764.606	-8.502	193.569	2.149.962	87.614	2.838.851
Smanjenje tokom godine	0	25.715.737	3.080.872	188.850	105.000	1.945.744	197.049	31.233.252
Stanje 31.12.2011.	24.509.913	169.109.261	34.941.964	442.943	1.824.322	10.112.137	21.292	240.961.832
Amortizacija 01.01.2011.g		42.816.750	27.847.656		656.562			71.320.968
Amortizacija tokom perioda		1.374.540	-267.218		86.161			1.193.483
Isknjižavanje amortizacije		1.624.978	1.327.076		5.000			2.957.054
Ukupna ispravka 31.12.2011.g	0	42.566.312	26.253.362	0	737.723	0	0	69.557.397
Neotpisana vrijednost 2010.g	23.971.026	153.895.533	8.410.574	640.295	1.079.191	9.907.919	130.727	198.035.265
Neotpisana vrijednost 31.12.2011.g	24.509.913	126.542.949	8.688.602	442.943	1.086.599	10.112.137	21.292	171.404.435

Iako je tokom 2011. godine izvršena nabavka stalnih sredstava u vrijednosti 3.542.899 KM, neotpisana vrijednost je u odnosu na 31.12.2010. godine kada je iznosila 198.035.265 KM smanjena za 26.630.832 KM. Spomenuto smanjenje stalnih sredstava je pored amortizacije tekućeg perioda posljedica provođenja usaglašavanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine. Uvidom u prezentirani pregled promjena na stalnim sredstvima u 2011. godini je utvrđeno da su stalna sredstva povećana u nabavnoj vrijednosti 6.533.910 KM (zemljište 753.579 KM, građevinski objekti 1.390.233 KM, oprema 1.952.058 KM, prava 193.569 KM, sredstva u pripremi 2.156.847 KM i sredstva van upotrebe 87.614 KM), dok su smanjena za 34.928.311 KM (zemljište 214.693 KM, građevine 28.993.255 KM, oprema 3.268.324 KM, prava 197.361 KM, sredstva u pripremi 1.952.629 KM i sredstva van upotrebe 197.049 KM). Najznačajnije promjene stanja stalnih sredstava su posljedica donijetih odluka nadležnih i to:

- Na osnovu Odluke Skupštine o osnivanju javne ustanove Direkcije regionalnih cesta USK od 07.09.2010. godine Vlada je 15.12.2011. godine donijela Odluku o isknjižavanju imovine Direkcije za ceste iz Glavne knjige kojom je umanjena imovina za iznos 23.790.952 KM;
- Isknjižena je preostala imovina vrtića iz Glavne knjige u vrijednosti 2.508.637 KM po Odluci o usvajanju Elaborata o popisu za 2010. godinu;
- Osnovna škola Čavnik – Bužim je isknjižila zgrade u vrijednosti 658.635 KM i namještaj u vrijednosti 51.125 KM, obzirom da je utvrđeno dvostruko knjiženje nabavke ove imovine;
- Prva osnovna škola je uknjižila zemljište u vrijednosti 201.817 KM na osnovu katastarskih ZK izvadaka koji potvrđuju da je to zemljište u njenom vlasništvu;

- Osnovna škola 1. Mart Velika Kladaša je uknjižila na poziciju zgrada vrijednost 280.528 KM obzirom da je Općina Velika Kladaša tokom 2011. godine navedeni iznos uložila u rekonstrukciju zgrade;
- Opća gimnazija Bosanska Krupa je isknjižila zgradu u vrijednosti 460.235 KM obzirom da je ista srušena i na njenom mjestu se gradi novi objekat.

Provedenom revizijom iskazanih vrijednosti u objavljenim finansijskim izvještajima i druge dokumentacije utvrdili smo da su budžetski korisnici u revidiranom periodu postupali po preporukama Ureda za reviziju institucija u FBiH, u dijelu vršenja popisa stalnih sredstava i imovine Kantona i dijelu usaglašavanja stalnih sredstava sa izvorima, ali također je utvrđeno da još uvijek nije usklađeno stanje stalnih sredstava sa izvorima stalnih sredstava, a izvršenim popisom samo je preuzeta knjigovodstvena vrijednost pojedinih stalnih sredstava, što nije u skladu sa odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

U toku perioda budžetski korisnici su na teret finansijskog rezultata vršili **usklađivanje** stanja sredstava i izvora sredstava. Izvori stalnih sredstava iskazani su u iznosu od 172.200.451 KM i u odnosu na stalna sredstva veći su za 796.018 KM, a na početku perioda isti su bili manje iskazani za 11.259.064 KM. Obzirom na navedeno ne može se potvrditi tačnost izvršenog usklađivanja stalnih sredstava sa izvorima. Na osnovu odluke ministra MUP-a izvršeno je uklađivanje sredstava i izvora sredstava u vrijednosti 4.303.613 KM. Za iznos usklađivanja u vrijednosti 2.630.366 KM prezentirana je dokumentacija (vođenje knjigovodstva po kontnom planu za društveno političke zajednice i organizacije- amortizacija se priznavala kao trošak) je prezentirana dokumentacija, dok za usklađenje u iznosu 1.673.247 KM nije prezentirana odgovarajuća dokumentacija što je konstatirano i od strane Centralne popisne komisije.

Vrijednost stanova iskazana je kao i prethodne godine u iznosu od 6.658.446 KM. U postupku revizije utvrđeno je da je Ministarstvo unutrašnjih poslova poduzelo aktivnosti u cilju dokazivanja vlasništva stanova i utvrdilo da su stanovi u vrijednosti 2.902.168 KM otkupljeni. Vlada je 29.03.2012. godine donijela Odluku kojom ovlašćuje ministra MUP-a za donošenje pojedinačnih odluka o isknjižavanju otkupljenih stanova. Provedenom revizijom je utvrđeno da pojedinačne odluke o isknjižavanju stanova nisu donijete, te samim tim otkupljeni stanovi nisu niti isknjiženi, što znači da je imovina Kantona neosnovano uvećana za navedeni iznos. Prema Elaboratu Centralne popisne komisije nije izvršen popis stanova kod Službe za stručne i zajedničke poslove (891.825 KM), te je predloženo da se formira stručna komisija za vanredan popis stanova na dan 30.06.2012. godine i da se utvrdi stvarno stanje stanova, a za stanove evidentirane kod Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta (1.532.901 KM) predloženo je da se uredi status istih i nakon cjelovitog uvida u dokumentaciju sačini informacija za Vladu sa prijedlogom mjera.

Na sredstvima u pripremi iskazan je iznos od 10.112.137 KM. U revidiranoj godini vrijednost ovih sredstava povećana je za 2.149.962 KM, a u upotrebu je preneseno 1.945.745 KM. U postupku revizije utvrđeno je da nisu poduzete aktivnosti da se sredstva uložena u JU Medresa Džemaludin Čaušević 3.636.955 KM (zgrada 3.536.995 KM i oprema 99.960 KM) prenesu u upotrebu, a za sredstva iskazana kod Ministarstva privrede (2.113.599 KM za repetitore) u Elaboratu o popisu navedeno je da je Skupština donijela Odluku o prenosu vlasništva i da će se ista provesti u 2012. godini.

Na poziciji **vodenih puteva, morske i zračne luke** Vlade iskazano je ulaganje u vodovod Bužim u vrijednosti 1.888.159 KM. Tokom revizije nije prezentirana dokumentacija koja bi potvrdila da je spomenuti vodovod vlasništvo Vlade, te se samim tim ne može potvrditi vjerodostojnost iskazane imovine.

Zbog svega navedenog, iako su tokom 2011. godine učinjeni značajni naponi na usklađivanju evidencija, ne može se potvrditi usaglašenost stvarnog sa knjigovodstvenim stanjem, kao niti usaglašenost stanja sredstava i izvora sredstava kako je to Pravilnikom o računovodstvu budžeta u FBiH predviđeno.

U Izvještaju Centralne popisne komisije na nivou Vlade nije iskazana ukupna vrijednost sredstava, obaveza i potraživanja, te prijedloga za rashod na nivou Kantona, nego su vrijednosti istih preuzete od četiri Sektorske komisije. Uvidom u Elaborat o izvršenom popisu Ministarstva unutrašnjih poslova utvrđeno je da popis stanova nije izvršen i da je samo prezentirano

knjigovodstveno stanje istog, da popis ne sadrži stalna sredstva po grupama i da je sravnjavanje stanja izvršeno po ukupnim iznosima koji nisu usklađeni sa bruto bilansom. Također je predloženo da se imenuje posebna komisija sa zadatkom utvrđivanja stvarnog stanja oružja i sravnjenja istog sa knjigovodstvenim stanjem. Shodno naprijed navedenom ne može se potvrditi da su evidencije stalnih sredstava cjelovite i u skladu sa propisima. Popisna komisija u sjedištu MUP-a utvrdila je manjak od 62.368 KM i predložila knjiženje istog na teret Ministarstva. U elaboratu je iskazana samo nabavna vrijednost stalnih sredstava, dok se ispravka vrijednosti i sadašnja vrijednost ne iskazuju. U Izvješčaju o popisu sredstava, potraživanja i obaveza kod Službe za stručne i zajedničke poslove iskazane su knjigovodstvene vrijednosti sredstava, obaveza i potraživanja, a samo za određena sredstva je konstatovano da stanje po popisu odgovara knjigovodstvenoj vrijednosti istih. Također, komisija je istakla probleme prilikom popisa zbog otežane kontrole i nadzora opreme date ne korištenje drugim korisnicima i nepotpune prateće dokumentacije, što je uticalo na otežan popis usklađivanje vrijednosti imovine. Rashodovanje stalnih sredstava vršilo se samo na osnovu odluka Vlade i rukovodilaca budžetskih korisnika, u najvećem broju slučajeva bez upotrebe konta „sredstva van upotrebe“, što nije u skladu sa tačkom 18. Računovodstvenih politika za federalne budžetske korisnike i trezor, jer nije osigurana ostala propisana dokumentacija.

Potrebno je izvršiti konačno usklađivanje sredstava i izvora sredstava na nivou Kantona.

Potrebno je izvršiti usaglašavanje stanja sredstava utvrđenog popisom sa knjigovodstvenim stanjem u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

4.7 Nabavke i primjena Zakona o javnim nabavkama u BiH

Izdaci za nabavku stalnih sredstava iskazani su u iznosu od 3.542.899 KM, što u odnosu na plan od 6.379.784 KM predstavlja ostvarenje od 55,54%. Ovi izdaci se odnose na nabavku opreme 1.527.119 KM, rekonstrukciju i investiciono održavanje 1.472.882 KM, nabavku građevina 456.879 KM i nabavku stalnih sredstava u obliku prava 86.019 KM.

Na poziciji izdataka za nabavku ili rekonstrukciju zgrada **Osnovne škola Gata Ilidža Vrsta Bihać** je iskazan izdatak od 112.487 KM, **Osnovne škole Jezerski Bosanska Krupa** izdatak 42.138 KM, **Osnovna škola Ćoralići Cazin** izdatak 24.798 KM, **Osnovna škola Brekovicu Bihać** izdatak 74.564 KM, **Općinski sud Bihać** izdatak u iznosu 31.756 KM, a **Osnovna škola Ključ** je na poziciji izdataka za nabavku vozila iskazala izdatak u iznosu 4.300 KM po fakturama iz ranijih godina. Ovakvim načinom iskazivanja izdataka su narušene odredbe Zakona o budžetima u FBiH, kojim je propisano da se izdaci priznaju u trenutku njihova nastanka.

Osnovna škola Brekovicu je provela proceduru odabira dobavljača za izgradnju fiskulturne dvorane - II Faza putem konkurentskog postupka u vrijednosti 92.992 KM. Zbog činjenice da se dvorana gradi u fazama, a i za I Fazu odabir dobavljača je proveden putem konkurentskog postupka, ne može se potvrditi da je primjenjen odgovarajući postupak odabira dobavljača. **Univerzitet u Bihaću** je na poziciji računarske opreme iskazao izdatak u iznosu 62.954 KM. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju je utvrđeno da su proceduru nabavke računarske opreme pored Univerziteta samostalno provodili i fakulteti, a ista je provedena primjenom 2 otvorena postupka i više konkurentskih postupaka kao i direktnih sporazuma. Uzimajući u obzir ukupnu vrijednost izvršenih nabavki ne može se potvrditi da je primjenjen odgovarajući postupak definiran Zakonom o javnim nabavkama BiH.

Na poziciji investicionog održavanja zgrada **Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta** iskazan je izdatak u iznosu 313.639 KM. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju je utvrđeno da spomenuti izdatak predstavlja povrat anuiteta po kreditima od Saudijskog Fonda za razvoj iz 1999. godine i OPEC Fonda za međunarodni razvoj iz 2003. godine realiziranih putem Investicione banke FBiH, a namjena sredstava je bila rekonstrukcija i opremanje škola na području Kantona. Provedenom revizijom se ne može potvrditi da povrat anuiteta predstavlja ulaganja u stalna sredstva i da je knjiženje izvršeno u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH. Spomenuto ulaganje nije iskazano na poziciji stalnih sredstava, jer je po iskazu odgovorne osobe to učinjeno u trenutku realizacije kreditnih sredstava.

Proceduru odabira dobavljača za **tekuće izdatke i računarsku opremu** za potrebe svih budžetskih korisnika, sa izuzetkom pravosudnih institucija, obrazovnih ustanova i Ministarstva unutrašnjih poslova u dijelu specijalizovane opreme, u 2011. godini obavljala je **Služba za stručne i zajedničke poslove** po Zaključku Vlade od 20.12.2010. godine. Provedenom revizijom je utvrđeno da Tenderska dokumentacija nije sačinjena na način propisan članom 13. stav 3. Zakona o javnim nabavkama BiH, obzirom da nije izvršena procjena potrebnih količina roba (materijal za tekuće održavanje objekata, kancelarijski materijal, računarska oprema, mobiteli, faks aparati i telefoni), što znači da je odabir dobavljača vršen na temelju najniže prosječne cijene. Zbog navedenog se ne može potvrditi da su izabrani ponuđači koji su ponudili najbolje uvjete za ugovorni organ. Obzirom da je na odluke o izboru najpovoljnijeg ponuđača za naftu i naftne derivate, kancelarijski materijal i usluge štampanja uložen prigovor Uredu za razmatranje žalbi, Ured je naložio da se obustavi postupak dodjele ugovora. Zbog navedenog je Vlada 28.04.2011. godine Odlukom o pokretanju pregovaračkog postupka bez objave naložila Službi za stručne i zajedničke poslove da zaključi ugovore kao privremeno rješenje do okončanja postupka odabira najpovoljnijeg ponuđača putem otvorenog postupka. Provedenom revizijom je utvrđeno da otvoreni postupak odabira dobavljača prekinut po nalogu Ureda za razmatranje žalbi nije niti nastavljen, tako da su nabavke vršene isključivo od dobavljača izabranih pregovaračkim postupkom. Zbog navedenog se ne može potvrditi da je postupljeno u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama BiH prilikom odabira najpovoljnijih ponuđača, pa samim tim da su robe nabavljane od dobavljača koji su ponudili najbolje uvjete za ugovorni organ. Provjerom postupanja u skladu sa odredbama zaključenih ugovora u pogledu cijena utvrđeno je da se ugovor za nabavku kancelarijskog materijala nije poštovao i vršene su nabavke po cijenama većim od cijena iskazanih u ponudi temeljem kojih je i izabran najpovoljniji ponuđač.

Ministarstvo unutarnjih poslova nije uradilo procjenu potrebnih količina kod nabavke filmova i baterija za fotografske usluge, što znači da tenderska dokumentacija nije sačinjena na način definiran po Zakonu o javnim nabavkama BiH. Otvorenim postupkom je provedena procedura odabira dobavljača za nabavke dijelova uniforme, dopunskih dijelova uniforme i policijske opreme uz utvrđene kriterije za ocjenu ponuda: cijena 40 %, kvalitet 30%, rok isporuke 20% i garantni rok 10%. Ugovorni organ je utvrdio da će kriterij „kvalitet“ vrednovati u skladu sa zahtjevima postavljenim u Uredbi o jedinstvenoj policijskoj uniformi i Tehničkim karakteristikama jedinstvene policijske uniforme u FBiH i na osnovu dostavljenih uzoraka i certifikata, kojim se ocjena - odgovara zahtjevima vrednuje sa 30 % ;-neznatno odstupa od zahtjeva 20 %; - znatno odstupa od zahtjeva 10 %;- ne odgovara zahtjevima 0 %. Provedenom revizijom se ne može potvrditi da je primjenom kvaliteta kao kvalifikacionog kriterija postupljeno u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama BiH, ali se isti mogao koristiti kao eliminatorni kriterij. Za nabavke dijelova uniforme, dopunskih dijelova uniforme i policijske opreme lot 1 do lot 12 nije poštovan minimalni rok za dostavljanje ponuda od 28 dana obzirom da je javni poziv objavljen 09.05.2011. godine, a otvaranje ponuda je bilo 27.05.2011. godine. Nabavka dijelova policijske uniforme i radnih uniformi (lot 13 do 41) izvršena je primjenom konkurentskog postupka. Uzimajući u obzir ukupnu vrijednost nabavki, kao i činjenicu da su predmet nabavke srodne robe, provedenom revizijom se ne može potvrditi da je primjenjen odgovarajući postupak za odabir dobavljača, kako je to propisano članom 6. Zakona o javnim nabavkama BiH.

Uvidom u prezentiranu dokumentaciju je utvrđeno da na nivou **Univerziteta** nije izvršena centralizacija nabavki već su rektorat i fakulteti svaki za sebe provodili postupke nabavki u 2011. godini. Primjenjeni su uglavnom direktni sporazumi uz manju primjenu otvorenog i konkurentskog postupka. Direktni sporazumi sa izabranim dobavljačima su se zaključivali uglavnom tromjesečno. Zbog navedenog se ne može potvrditi da je postupljeno u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama BiH u djelu primjene odgovarajućeg postupka odabira dobavljača (član 6.), kao i da ukupna vrijednost nabavki realiziranih putem direktnog sporazuma ne smije preći 10% ukupnih nabavki (član 45.).

Potrebno je izdatke priznavati u trenutku njihova nastanka kako je to odredbama Zakona o budžetima u FBiH i predviđeno.

Dosljedno poštivati odredbe Zakona o javnim nabavkama u BiH.

4.8 Tekuća rezerva

Budžetom za 2011. godinu tekuća rezerva je planirana u iznosu 385.000 KM, da bi Vlada 28.12.2011. godine Odlukom o preraspodjeli sredstava, što je suprotno odredbama Zakona o budžetima, povećala sredstva tekuće rezerve za 32.000 KM, tako da su ukupno planirana sredstva tekuće rezerve iznosila 417.000 KM. Način realizacije tekuće rezerve je definiran članom 19. Zakona o izvršavanju Budžeta Kantona za 2011. godinu i Odlukom Vlade o utvrđivanju kriterija za korištenje ovih sredstava od 14.04.2011. godine, kojim je predviđeno da se sredstva koriste za pokriće hitnih, nepredviđenih i nedovoljno planiranih izdataka koji se pojave tokom godine. Ukupno je realizovano 404.520 KM, i to odlukama Vlade 264.666 KM, premijera 96.350 KM i ministra finansija 43.504 KM. Uvidom u dokumentaciju utvrđeno je da su se sredstva Tekuće rezerve uglavnom odobravalala pojedincima u svrhu jednokratne pomoći za školovanje i liječenje, kao pomoć socijalno ugroženim kategorijama, transferi udruženjima građana, sportskim klubovima i vjerskim zajednicama, te angažiranje vanjskih saradnika za obavljanje diplomatskih poslova. Shodno navedenom, može se zaključiti da nisu poštovane odredbe Zakona o izvršavanju Budžeta Kantona za 2011. godinu, jer se za veći dio realizovanih sredstava ne može potvrditi da predstavljaju hitne i nepredviđene izdatke, odnosno da se isti nisu mogli planirati na odgovarajućim pozicijama izdataka.

Sredstva tekuće rezerve koristiti u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršenju budžeta Unsko-sanskog kantona, odnosno za hitne i nepredviđene izdatke koji se pojave tokom budžetske godine.

4.9 Finansijski rezultat

Prema prezentiranom konsolidovanom godišnjem iskazu o izvršenju Budžeta za 2011. godinu iskazano je ostvarenje prihoda i primitaka u odnosu na rashode i izdatke, kako slijedi:

R. br.	Opis	Budžet za 2011. godinu iskazan u GIB-u (sa uključenim odlukama o preusmjerenju)	Ostvareno u 2010. godini	Ostvareno u 2011. godini	Index (5/3)	Index (5/4)
1	2	3	4	5	6	7
A	Prihodi i primici	188.963.130	173.859.716	174.565.639	92,38	100,41
1	Prihodi od poreza	155.157.278	146.286.308	148.596.506	95,77	101,58
2	Neporezni prihodi	28.335.852	22.243.501	21.535.341	76,00	96,82
3	Potpore (grantovi)	4.001.378	5.153.957	4.196.345	104,87	81,42
4	Kapitalni primici	198.622	11.449	169.324	85,25	1478,94
5	Fond za posebne namjene od prirodnih nesreća	1.150.000	0	0	0,00	
6	Prihodi od carina	0	61.458	66.620		108,40
7	Primljene otplate	120.000	103.043	1.503	1,25	1,46
B	Rashodi i izdaci	196.963.130	176.564.036	181.618.064	92,21	102,86
1	Tekući rashodi	188.186.491	167.559.475	175.964.854	93,51	105,02
2	Kapitalni izdaci	8.776.639	9.004.561	5.653.210	64,41	62,78
C	Višak ostvarenih rashoda nad prihodima (B-A)	8.000.000	2.704.320	7.052.425	88,16	260,78
D	Finansiranje	0	3.358.062	0		0,00

U konsolidovanom godišnjem Izvještaju o izvršenju Budžeta Kantona za 2011. godinu iskazani su ukupni prihodi i primici u iznosu od 174.565.639 KM, ukupni rashodi i izdaci iskazani su u iznosu od 181.618.064 KM, te je višak rashoda nad prihodima u revidiranoj godini iskazan u iznosu od 7.052.425 KM. Zbog ostvarenog deficita u spomenutom iznosu se ne može potvrditi da je postupljeno u skladu sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH kojima je definirano da budžet treba biti uravnotežen, tj. da ukupni prihodi i primici pokrivaju ukupne rashode i izdatke, a u slučaju da se prihodi ne ostvaruju u skladu sa planom obavezno je umanjiti i izdatke za isti iznos.

U finansijskom izvještaju „konsolidovani bilans stanja“ na dan 31.12.2011. godine iskazan je akumulirani neraspoređeni višak rashoda nad prihodima u iznosu od 13.426.613 KM, dok je višak prihoda nad rashodima na dan 01.01.2011. godine iznosio 8.486.550 KM. Iskazani višak rashoda

nad prihodima u navedenom iznosu je pored ostvarenog deficita 2011. godine prvenstveno posljedica provođenja odluka nadležnih uz suglasnost Vlade. Tokom 2011. godine evidentirano je 15.439.485 KM knjiženja na teret finansijskog rezultata (usaglašavanje sredstava i izvora sredstava, otpis potraživanja) i 578.746 KM u korist finansijskog rezultata (otpis obaveza).

U slučaju smanjenja ostvarenja prihoda u odnosu na plan potrebno je u skladu sa odredbama Zakonom o budžetu u FBiH blagovremeno izvršiti uravnoteženje rashoda sa istim.

4.10 Kratkoročna potraživanja i plasmani

U finansijskim izvještajima kratkoročna potraživanja, plasmani i razgraničenja iskazani su kako slijedi:

OPIS	2011. godina	2010. godina
Kratkoročna potraživanja, plasmani i razgraničenja	3.068.461	9.213.553
Kratkoročna potraživanja	2.884.009	5.628.076
Potraživanja od pravnih lica za isporučene usluge	658.585	710.177
Za unaprijed plaćenu robu	104.206	689.013
Potraživanja od fizičkih lica za isporučene usluge	20.154	20.574
Ostala potraživanja	2.372.985	4.294.462
Ispravka vrijednosti potraživanja	-271.927	-86.150
Kratkoročni plasmani	50.504	3.058.791
Kreditni datumi pravnicima	0	2.995.354
Kreditni datumi radnicima	10.000	10.000
Sumnjiva i sporna potraživanja	104	14.396
Depoziti	20.200	4.506
Ostali kratkoročni plasmani	20.200	34.535
Finansijski i obračunski odnosi-potraživanja od organa	32.525	226.941
Kratkoročna razgraničenja	101.423	299.745
Nefakturisani prihodi	101.248	110.357
Ostali razgraničeni prihodi	0	10.799
Ostali razgraničeni rashodi	175	178.589

Kratkoročna potraživanja i plasmani na dan 31.12.2011. godine iskazani su u iznosu od 2.967.038 KM i u odnosu na iste od 01.01.2011. godine kada su iznosili 8.913.808 KM manji su za 5.946.770 KM. Do smanjenja potraživanja i plasmana je došlo prvenstveno provođenjem odluka rukovoditelja uz saglasnost Vlade o isknjižavanju istih iz Glavne knjige. Isknjižena su kratkoročna potraživanja u iznosu 2.445.389 KM (Ministarstvo privrede 2.391.999 KM) i kratkoročni plasmani u iznosu 2.995.353 KM kod Ministarstva privrede uz obrazloženje da je nastupila zastara ili su protiv dužnika pokrenuti sporovi sa neizvjesnom naplatom obzirom da većina istih više ne egzistira.

Kratkoročna potraživanja su iskazana u iznosu 2.884.009 KM i većim djelom se odnose na potraživanja temeljem pruženih usluga 683.494 KM, dati avansi 104.206 KM, sumnjiva i sporna potraživanja 590.998 KM, ostala potraživanja (potraživanje refundacije bolovanja, pozajmica Agenciji za privatizaciju, potraživanja od Una banke) u iznosu 1.534.389 KM. Uvidom u kartice potraživanja je utvrđeno da se nije vršilo usaglašavanje potraživanja po ročnosti, tj. nije vršeno preknjižavanje potraživanja na poziciju sumnjivih i spornih, kako je to Uputstvom o izvršenju budžeta s Jedinstvenog računa trezora definirano. Po iskazu odgovorne osobe značajan dio iskazanih potraživanja je iz vremena prije uspostave Trezora. Provjerom usaglašenosti iskazanih potraživanja sa kupcima je utvrđeno da je samo za dio potraživanja osigurana ovjerena konfirmacija koja potvrđuje postojanje istih. Obzirom na navedeno, kao i na činjenicu da potraživanja temeljem ugovora o koncesijama koja su po evidenciji Komisije za koncesije 31.12.2011. godine iznosila 2.438.459 KM nisu iskazana, ne može se potvrditi vjerodostojnost iskazanih potraživanja u finansijskim izvještajima.

Kratkoročna razgraničenja su iskazana u iznosu 101.423 KM (u 2011. godini isknjiženo 198.322 KM) i većim djelom predstavljaju razgraničene prihode, a knjižena su prije uspostave Trezora.

Potrebno je poduzimati sve zakonom propisane mjere kako bi se potraživanja i naplatila, kao i poduzimanje mjera da ne dođe do zastare potraživanja, a ovjerenim potvrđivanjima osigurati potvrdu postojanja potraživanja.

Potrebno je poštivati odredbe Uputstva o izvršenju budžeta sa Jedinstvenog računa Trezora kod evidentiranja potraživanja starijih od 6 mjeseci.

4.11 Kratkoročne obaveze i razgraničenja

OPIS	2011. godina	2010. godina
Kratkoročne obaveze i razgraničenja	28.670.145	30.341.186
Kratkoročne tekuće obaveze	6.631.539	4.966.719
Kratkoročne obaveze prema pravnim licima	5.272.406	3.574.076
Kratkoročne obaveze prema fizičkim licima	527.713	489.189
Ostale kratkoročne obaveze	831.420	903.454
Kratkoročni krediti i zajmovi	20.250	38.050
Obaveze od domaćih finansijskih institucija	20.000	32.800
Obaveze od ostalih domaćih pozajmljivača	250	5.250
Obveze prema radnicima	14.471.875	13.493.132
Obveze za plaće	6.868.139	6.870.295
Obveze za naknade plaća	435.713	428.306
Doprinosi iz plaće	4.277.268	4.242.675
Ostale obaveze po osnovu rada	2.889.252	1.950.353
Obveze prema drugim fizičkim osobama	1.503	1.503
Finansijski i obračunski odnosi	286.311	340.311
Obaveze prema organima	286.299	286.299
Obaveze unutar organa	12	54.012
Kratkoročna razgraničenja	7.260.170	11.502.974
Razgraničeni prihodi	7.231.431	11.285.145
Razgraničeni rashodi	26.349	24.436
Ostala razgraničenja	2.390	193.393

Kratkoročne obaveze i razgraničenja na dan 31.12.2011.godine iskazani su u iznosu 28.670.145 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu, kada je evidentirano 30.341.186 KM manje za 1.671.041 KM.

Kratkoročne obaveze se odnose na kratkoročne tekuće obaveze u iznosu od 6.631.539 KM, kratkoročne kredite i zajmove 20.250 KM, obaveze prema radnicima 14.471.876 KM i finansijski i obračunski odnosi povezanih jedinica 286.299 KM.

Uvidom u **Pregled izvršnih sudskih rješenja** na dan 31.12.2011. godine, sačinjen od strane Ministarstva finansija, u kojima su budžetski korisnici bili tužena stana u postupku je utvrđeno da postoji 7.313 presuda kojima su utvrđene obaveze u iznosu 45.947.854 KM bez uključenih sudskih troškova i kamata i isti su u 2011. godini povećani za 7.641.624 KM. Izvršna sudska rješenja se odnose na period od 2007. godine do kraja 2011. godine. Veći dio ovih sporova se odnosio na potraživanja iz osnova radnog odnosa. Obzirom da ove obaveze nisu unijete u sistem Glavne knjige, kao niti na poziciji razgraničenih rashoda, za minimalno 45.947.854 KM, ne može se potvrditi stanje iskazanih obaveza u finansijskim izvještajima. Budžetom za 2011. godinu na poziciji transfera Vlade je planirano 3.000.000 KM za izvršenje sudskih presuda, da bi se Rebalansom budžeta ovaj iznos umanjio na 150.000 KM, dok je izvršenje iznosilo 149.827 KM.

Kratkoročna razgraničenja su iskazana u iznosu 7.260.170 KM, a odnose se na razgraničene prihode 7.231.431 KM, razgraničene rashode 26.349 KM i ostala razgraničenja 2.390 KM.

Potrebno je obaveze po izvršnim sudskim rješenjima iskazivati u Glavnoj knjizi u cilju istinitog i fer iskazivanja stanja u finansijskim izvještajima.

Potrebno je izmiriti obaveze po sudskim presudama zbog zateznih kamata, kako bi se smanjili troškovi budućeg razdoblja.

4.12 Dugoročne obaveze

OPIS	2011. godina	2010. godina
Dugoročne obaveze i razgraničenja	17.422.307	18.000.460
Vanjski dug Federacije BiH-izravne obaveze	13.707.276	14.079.181

Primici iz zaduživanja od stranih vlada	719.124	780.702
Primici iz zaduživanja od drugih stranih pozajmljivača	12.988.152	13.298.479
Obaveze od domaćeg zaduživanja	3.715.031	3.921.279
Obaveze od domaćih finansijskih institucija	3.715.031	3.921.279

Dugoročne obaveze na dan 31.12.2011. godine iskazane su u ukupnom iznosu od 17.422.307 KM a odnose se na:

Kreditna sredstva MMF po Stand by aranžmanu dobivena preko Federalnog ministarstva financija u iznosu 12.988.152 KM.

Sredstva kreditnog zaduženja kod Saudijskog fonda putem Investicione banke FBiH za rekonstrukciju škola i nabavku školskog namještaja u iznosu 3.374.874 KM.

Sredstva kreditnog zaduženja kod Saudijskog fonda za izgradnju Vodovoda Bužim u iznosu 880.647 KM po Ugovoru o kreditu iz 2000. godine u vrijednosti 2.012.963 USD. Dana 24.04.2000. godine Kanton je zaključio Ugovor o zajedničkom finansiranju otplate kredita za izgradnju vodovoda Bužim sa Javnim preduzećem „Vodno područje slivova rijeke Save“ kojim je definirano da će se spomenuti kredit vraćati u omjerima po 50%. Iako je Ugovorom o zajedničkom finansiranju definirano da će Javno preduzeće svoje obaveze uplaćivati na račun kantona, Kanton je u finansijskim izvještajima na poziciji dugoročnih obaveza iskazao samo 50% vrijednosti dobivenog kredita. Zbog navedenog se ne može potvrditi vjerodostojnost iskazanih kredita za izgradnju vodovoda Bužim od 880.647 KM.

Sredstva Hipo alpe adria lizing-a uzeta za Kantonalnu upravu za inspeksijske poslove u cilju nabavke 6 motornih vozila u iznosu 178.311 KM.

Potrebno je u Glavnu knjigu izvršiti uknjižavanje cjelokupnih obaveza po kreditu za vodovod Bužim u cilju istinitog i fer iskazivanja stanja u finansijskim izvještajima.

5. KOMENTAR

U ostavljenom roku Ministarstvo finansija Unsko-sanskog kantona u prilogu dopisa broj: 04-14-7455-13/2012 od 24.08.2012. godine dostavilo je očitovanja – pismene primjedbe pojedinih budžetskih korisnika na Nacrt Izvještaja o izvršenoj reviziji finansijskih izvještaja Budžeta Unsko-sanskog kantona za 2011. godinu.

Primjedbe Ministarstva finansija na tačnost usklađivanja stalnih sredstava sa izvorima kod Službe za stručne i zajedničke poslove i primjedbe Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva vezane za realizaciju transfera od prenamjene zemljišta su prihvaćene i inkorporirane u tekst konačnog Izvještaja o reviziji finansijskih izvještaja za 2011. godinu, dok se ostale primjedbe i obrazloženja nisu mogle uvažiti.

Primjedba Ministarstva privrede da nije došlo do smanjenja kratkoročnih potraživanja i plasmana obzirom da su ista preknjižena ne može se prihvatiti iz razloga što je preknjižavanje izvršeno sa bilansnih na vanbilansne pozicije.

Primjedba Ministarstva unutarnjih poslova koja se odnosi na nabavku dijelova uniforme, dopunskih dijelova uniforme i policijske opreme prilikom koje je „kvalitet“ vrednovan sa 30% ne može se prihvatiti iz razloga što za isti unaprijed nisu bili definirani jasni i mjerljivi parametri za vrednovanje.

Primjedba Ministarstva unutarnjih poslova koja se odnosi na neprimjenu odgovarajućeg postupka nabavke policijskih uniformi i radnih uniformi se ne prihvata iz razloga što je Zakonom o javnim nabavkama u BiH definirano da ukupna vrijednost nabavke određuje vrstu postupka koji se primjenjuje i da je podjela dozvoljena samo u okviru predviđenog postupka nabavke.

Primjedba Univerziteta da je nedonošenje Pravilnika o raspodjeli vlastitih prihoda, kao i značajno angažiranje vanjskih saradnika za obavljanje redovnih poslova posljedica neformiranja Upravnog odbora Univerziteta se ne prihvata iz razloga što je obaveza nadležnih osigurati normalne uslove poslovanja.

Primjedba Univerziteta koja se odnosi na neplaćanje poreza na dodatno primanje za sredstva isplaćena djelatnicima za sticanje zvanja magistara i doktora ne prihvata se iz razloga što ovi izdaci nisu nužni preduvjeti za ostvarivanje prihoda poslodavca.

U primjedbama Univerziteta u vezi nabavke računarske opreme se navodi da je ista vršena samostalno od strane organizacionih jedinica i u okviru datih ovlaštenja, dok se nalaz revizije odnosio na neprimjenu odgovarajućeg postupka, te se iz tog razloga primjedbe ne mogu uvažiti.

**Rukovodilac Sektora za finansijsku
reviziju:**

Ismeta Junuzović, dipl. oec.

**Vođa tima:
Danko Buhač, dipl.oec.**

**Član tima:
Anisa Prasko, dipl. oec.**

**Član tima:
Mujesira Cocalić, dipl.oec.**